

Poština plačana pri pošti
1317 Sodražica

Suhorobar

141/XXV, marec-april 2023

**GLASILO
OBČINE SODRAŽICA**

Darovi pomladi

Nina Pirc Vovčko, urednica

Pozdravljeni v letošnji pomladi! Čeprav se še izmenjujejo topli in ledeno mrzli dnevi ter nas kakšno jutro še pričaka snežna belina, zagotovo vemo, da se zima bliža koncu in prihajajo dnevi, ko bo v zraku vonj po soncu in cvetju, pred očmi pa žive barve in zelenje. Zdi se, da smo si kar malce oddahnili, globlje zadihali in se naravnali na običajno nekoliko lažji del leta. Po tem se ravna tudi vsebina tokratnega Suhorobarja – v njem je še mogoče najti utrinke zime, večinoma pa je prostor namenjen pisanemu pomladnemu vzdušju. Vabljeni, da v njem poiščete kaj, kar vas bo razveselilo in napolnilo.

Saj res, ste že kdaj opazili, da vas določeni ljudje, dogodki in dejanja lahko pomirjajo in v vas prebujajo radost, določeni pa vas nekako utrujajo in izčrpavajo? Pristno zanimanje, spoštljivost, pohvala, zahvala ... nam prinašajo občutek topline in nas polnijo. Kritiziranje, osredotočenost zgolj nase, uveljavljanje svojega prav ... pa nas puščajo same in prazne. Danes je tega veliko. Stroka pravi, da nismo bili slišani in opaženi v najbolj ranljivem obdobju in v najbližjih odnosih in zato »kričimo« navzven, da bi nas svet vendarle opazil. Pogosto nezavedno iščemo način, da bi nam bilo dobro. In vsaj včasih dopustimo, da se nas dotakne tudi pomlad.

Zdi se zelo naravno, da so prav v pomladne mesece umeščeni prazniki in dnevi, ki vsak po svoje slavijo lepoto in podpirajo življenje: dan žena, gregorjevo, materinski dan, velika noč, dan Zemlje. Veliko je priložnosti, ko se lahko poklonimo, pohvalimo in se zahvalimo ter tako nekemu obogatimo življenje. Otroci staršem, starši otrokom, možje ženam in žene možem, vsi skupaj stvarstvu. Naš obstoj ni niti malo samoumeven in prav vsi potrebujemo zavedanje, da smo videni, spoštovani, da nas nekdo ceni.

Zato hvala tebi, ženska in mama. Tvoje delo pogosto ni vidno, a v svojem telesu in delovanju nosiš in neguješ čudež življenja. Hvala tebi, moški in oče, ki deluješ navzven in svojo naravno moč uporabljaš za to, da varuješ in ščitiš, kar ti je zaupano. Hvala tudi tebi, otrok, ki s celim svojim bitjem živiš pomladno radost in prinašaš sporočilo o upanju. In nenadno hvala tebi, Zemlja, ki nas varuješ in hraniš in kot mati prizanesljivo gledaš na traparije, ki jih počnemo tvoji otroci.

Hvala pa tudi vam, dragi bralci Suhorobarja. Ker vam je mar za ljudi okrog vas in za domači kraj.

Srečno in srčno pomlad vam želim in naj vas poboža pomlad!

»Če ti preostane samo še en dih, ga porabi za to, da rečeš hvala.«

Pam Brown

Informativno povabilo – varstvo predšolskih otrok na domu

Občina Sodražica želi preveriti interes posameznikov – vzgojiteljev in varuhov, ki bi bili pripravljeni opravljati varstvo predšolskih otrok na domu, in sicer pod pogoji, ki jih določa Zakon o vrtcih.

V ta namen Občina zbira informativne nezavezujoče ponudbe posameznikov, ki bi bili pripravljeni opravljati varstvo predšolskih otrok bodisi v okviru vzgojno-varstvene družine ali kot varuh predšolskih otrok, da svoj interes sporočite na e-mail: obcina@sodrazica.si ali na naslov Občina Sodražica, Trg 25. maja 3, 1317 Sodražica.

Glede na dejansko potrebo bodo sicer pred konkretno organizacijo tovrstnega varstva postopki izvedeni skladno z zakonodajo.

IZ VSEBINE

3 BESEDO IMA ŽUPAN

Zeleni ukrepi

5 AKTUALNO

Razvojni cilji občine

14 INTERVJU

Bine Devjak

9 V POKLON

Frančiška Pšenica

Majda Šilc

NASLEDNJI SUHOROBAR

Rok za oddajo gradiva je **31. maj 2023**. Gradivo, predloge in vprašanja nam lahko pošljete na naslov: suhorobar@sodrazica.si

Vabljeni k soustvarjanju našega skupnega glasila!

Fotografija na naslovnici:
Nina Pirc Vovčko: Darovi pomladi

Glasilo Suhorobar je vpisano v evidenco javnih glasil pri Ministrstvu za kulturo pod zaporedno številko 1646, praviloma izhaja šestkrat letno, in sicer februarja, aprila, junija, avgusta, oktobra, decembra; Izdajatelj: Občina Sodražica, Trg 25. maja 3, 1317 Sodražica; tel. št. 01 83 71 005 in 01 83 66 075; e-pošta: suhorobar@sodrazica.si; Tisk: Kamitex d.o.o.; Oblikovanje: Ines Oražem; Naklada: 900 izvodov; Uredništvo: Nina Pirc Vovčko - odgovorna urednica, Darja Vetrlih, Petra Marn; Programski svet: Slavka Tanko, Ana Modic, Jasna Janež Markič, Nadja Zobec Krže, Tadej Košmrlj. Lektoriranje: Anja Adamič

Ko vse zeleni – nekaj tudi o zelenem prehodu pri nas

Mag. Blaž Milavec, župan

Zeleni uvod

April je prazničen mesec. Začeli smo ga v duhu zaključka postnega časa in s praznovanjem največjega krščanskega praznika – velike noči, končujemo ga z dnevom upora proti okupatorju in praznikom dela, ki sicer že sega v mesec maj. Vmes pa obeležujemo tudi dan zemlje, dan »zelenega razmisleka« o prihodnosti našega planeta in o našem odnosu do narave, okolja in do naravnih virov.

Na ta dan se torej vežejo številne aktivnosti, ki so povezane z varovanjem oz. ohranjanjem čistega in zdravega okolja, čistilnimi akcijami in ozaveščanjem o omejenosti naravnih virov, ki jih nudi naš planet Zemlja. Žal je ravno naše okolje plačalo veliko ceno za razvoj in materialni napredek človeštva. Zaradi požrešnosti peščice in »komotnosti« večine kljub znanju in vedenju še danes ni ustreznega odziva na okoljske oz. klimatske spremembe ter na prekomerno izkoriščanje naravnih virov. Čeprav je največja odgovornost v rokah maloštevilnih politikov, vplivnežev in vodilnih v velikih bankah in drugih finančnih institucijah ter multinacionalkah, smo po malem vsi soodgovorni za takšno stanje. Ni torej čudno, da svetovne elite v želji oprati se (so)krivde preko različnih »marketinških« akcij razglašajo svojo privrženost zavzemanju za varstvo okolja in trajnostni razvoj. Tudi zato se je zlasti v zadnjem času zelo modno predstavljati kot ekološki, trajnosten in predvsem zelen. S čimer ni nič narobe, nasprotno, sprememba odnosa do okolja, narave in naše Zemlje je očitno nujnost, napačno pa je po mojem mnenju pokroviteljsko in brezkompromisno vsiljevanje velikokrat nepremišljenih in neuravnoveženih rešitev, ki navidezno odgovarjajo na okoljska vprašanja, po drugi strani pa povzročajo številne nove težave, kot npr. zavarovanje na ravni potencialov z drastičnimi omejevanji sicer povsem ekstenzivno naravnega kmetijstva na nekaterih območjih Nature 2000. Da ne omenim kakšne že ideološko obarvane kampanje. Vse to deluje hinavsko, podobno kot nasprotovanje vetrnim elektrarnam ali pa proizvajanju izdelkov, ki jih drugače še kako radi uporabljamo, celo takih, za katere kandidiramo za podporne eko subvencije, kot

2021, olje na platnu, 30 x 40 cm,
avtor: mladi akademski slikar Simon Lavrič iz Podklanca

npr. za izolativne materiale in podobno. Ampak paradoksalno je dandanes marsikaj, zato to dejstvo ne more in ne sme biti razlog, da ne bi šli v smeri zelenega in trajnostnega razvoja ter preobrazbe tudi mi.

Naša okoljska infrastruktura in programi

Eni o tem sicer zelo veliko govorijo in se opredeljujejo, drugi, četudi počasi in z majhnimi koraki, pa dejansko spreminjajo svet. Tudi v občini Sodražica načrtujemo in postopno izvajamo projekte, ki imajo med drugim cilj zmanjšati negativne vplive na okolje in uveljavljati bolj trajnostno rabo energije in drugih naravnih virov. Že pred časom se je z uvedbo urejenega zbiranja smeti skoraj povsem odpravilo črna odlagališča, s čistilnimi akcijami pa očistilo številna stara. S subvencioniranjem urejenega in nadzoranega odstranjevanja azbestnih kritin pomagamo posameznim občanom pri spremembi kritin z okolju bolj prijaznimi alternativami. S spremembo odloka, ki ureja nadomestilo za uporabo stavbnih

zemljišč, smo s to dajatvijo lokalni industriji, ki bolj obremenjuje okolje (emisije, smrad itd.), naložili višje plačilo. Žal smo bili na splošno tem področju manj uspešni. Uspešnejši pa smo na področju zbiranja in čiščenja odpadnih voda. Z zgrajenimi kanalizacijami in čistilnimi napravami (trenutno je že več kot polovici gospodinjstev v občini omogočen priklop na javno kanalizacijsko omrežje, občina finančno podpira tudi postavitev individualnih čistilnih naprav na območjih, kjer ni predvidena javna kanalizacija) smo pomembno zmanjšali izlive odpadne vode v naravo in izboljšali kakovost površinskih voda. S Sorikom nismo le omogočili oz. izboljšali oskrbe s pitno vodo okoli 95 % gospodinjstev v občini, ampak smo tudi minimalizirali vodne izgube, ki so prej predstavljale dobro četrtino količine vode v sistemu. To posledično pomeni, da potrebujemo manjšo količino zajete ali načrpane vode. Že pred desetimi leti smo na občinske javne objekte omogočili postavitev sončnih elektrarn, pred nekaj leti pa prešli na ogrevanje šole, vrtca, športne dvorane, knjižnice in občine s fosilnih goriv na obnovljiv vir – lesno biomaso. Nekaj let nazaj nismo dobili le novega bencinskega servisa, ampak eni

prvih tudi več e-polnilnic. Posebej smo veseli, da se po več letih naših prizadevanj v naslednjem letu obetajo dodatne avtobusne linije na relaciji Loški Potok–Sodražica–Ribnica. To predstavlja velik korak v dostopnosti in povezanosti naših krajev z osrednjimi omrežji javnih prevozov v državi. Predstavlja tudi eno ključnih področij zelenega prehoda v manj ali nič ogljično družbo. Torej to ni pomembno le v prometnem in socialnem, ampak tudi okoljskem smislu.

Sončna in vetrna energija pri nas

Z energetske sanacijami šole in vrtca ter javne razsvetljave smo zmanjšali porabo energije za ogrevanje za slabo polovico, porabo električne energije pa kar za dve tretjini. Oboje je važno s finančnega oz. stroškovnega vidika, obenem pa tudi korak v smeri zmanjšanja porabe toplotne in električne energije. V zadnjih nekaj letih je več občanov in tudi že prvih podjetij investiralo v fotovoltaične celice na svojih stre-

hah, kar že predstavlja nezanemarljiv delež v domačem okolju proizvedene elektrike. Občina pa jih je postavila še na obnovljeno balinišče, ki je tako naš prvi energetsko samooskrbni objekt. Javno podjetje Hydrovod podobno načrtuje postavitve sončne elektrarne na vodarno v Globeli, kar bo vsaj nekoliko znižalo strošek elektrike pri vodooskrbi. V naslednjih letih si na občini želimo povezati še nekatere druge javne porabnike električne energije v energetsko skupnost, če se to izkaže kot smiselno in možno. S tem ne želimo le zasledovati finančnega, ampak tudi ekološki cilj in ciljamo na čim več lokalno proizvedene elektrike. Temu želimo slediti tudi s podporo postavitve VE na območju Golega hriba in nad Mlakami. Z novelo OPN smo na podlagi pozitivnega soglasja oz. mnenj pristojnih državnih institucij in brez nasprotovanja javnosti v času dveh javnih razgrnitev leta 2021 opredelili tri lokacije kot potencialna mesta za postavitve vetrnic. Ker se občina ne more iti dejavnosti proizvodnje električne energije, smo sledili lastnikom zemljišč in s podjetjem Savske elektrarne Ljubljana d. o. o. podpisali pismo o nameri preučitve

možnosti izkoriščanja vetrne energije na teh lokacijah.

Cilji ...

Občina Sodražica je vsaj za zdaj relativno preskrbljena s kakovostnimi vodnimi viri in ima, ne sicer še povsod, v večjem delu pa, zelo dobro vodovodno infrastrukturo. Zato smo tudi na podlagi projekta Soriko glede pitne vode samooskrbni. S sončnimi elektrarnami, mogoče v prihodnosti tudi vetrnimi, pa bomo nekoliko bolj samooskrbni tudi pri električni energiji. Oboje se namreč kaže kot pomemben bivanjski, gospodarski in razvojni pogoj v prihodnje. S tem izboljšujemo energetsko varnost prebivalcev in prispevamo k trajnostni rabi naravnih virov. Ob tem se zavedamo, da zgolj preskrbljenost na teh dveh področjih še zdaleč ni dovolj za celosten zeleni prehod. Da bi bili lahko zares zadovoljni, nas v prihodnje, tudi lokalno, čaka še veliko idej in dela. Na strateški ravni je priložnost za nove ideje in usmeritve že priprava in sprejem celostne občinske strategije razvoja. Vseeno pa so ne pomembni koraki že storjeni in tako tudi smer, ki jo načrtujemo in ji sledimo že danes.

Ernest Pirnat imenovan za podžupana, imenovan tudi županski svet

Blaž Milavec

Foto: Marko Burger

Župan mag. Blaž Milavec je imenoval svetnika Ernesta Pirnata za podžupana Občine Sodražica. V sklepu o imenovanju je določeno, da se bo novi podžupan poleg rednih zakonskih pristojnosti (nadomeščanje župana oz. zastopanje občine po pooblastilu) ukvarjal zlasti s področjem družbenih dejavnosti, še posebej z vprašanji medgeneracijskega sodelovanja, lokalnih programov za starejše in mlade, mladih družin in stanovanjskega vprašanja ter občinskih nalog na področju vzgoje in izobraževanja, športa in kulture.

Župan je imenoval tudi županski svet, ki ga poleg podžupana Ernesta Pirnata sestavljajo svetnica Karmen Kordiš in svetnica Zvone Janež in Evgen Zajc. Župan je ta svet imenoval kot svoje posvetovalno telo pri političnih odločitvah pri vodenju občine, strateških usmeritvah s področja občinskega razvoja ter pri drugih pomembnih vprašanjih.

Občinski svet na izredni seji sprejel Sklep o določitvi cen programa vrtca

Darja Vetrlih

V torek, 21. marca, se je občinski svet sestal na prvi izredni seji v tem mandatu. Obravnavali in potrdili so predlog Sklepa o določitvi cen programov vrtca pri OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica. Predlog o dvigu cen je OŠ Sodražica posredovala na Občino že konec leta 2022, potem pa so sledila usklajevanja in iskanje rešitve, da dvig cene vendarle ne bi bil tako visok. Pred tem je bila cena programov v sodraškem vrtcu nazadnje sprejeta v juniju 2021, veljala pa je od septembra 2021 dalje. V tem času je prišlo do spremembe višine stroškov pri vseh elementih, ki sestavljajo osnovo za izračun cene. Poleg dviga stroškov dela, ki predstavljajo več kot 80 % skupne cene, so namreč zrasli tudi stroški hrane ter stroški materiala in storitev. Predlog nove cene je svetnikom predstavila ravnateljica Majda Kovačič Cimperman, Darja Vetrlih pa je svetnikom dodatno obrazložila ostale določbe sklepa. Občinski svet je tako soglasno sprejel sklep o določitvi cen programov vrtca. Nova cena, ki velja od 1. aprila dalje, tako znaša za 1. starostno skupino 571,60 EUR, za drugo starostno skupino pa 497,60 EUR. S sklepom se poleg cene programov v vrtcu poleg že znane počitniške rezervacije na novo določa še možnost rezervacije zaradi hudih bolezenskih stanj. V obeh primerih starši pod določenimi pogoji plačajo 50 % zneska, ki je sicer določen z odločbo Centra za socialno delo.

Občina Sodražica do leta 2035 in vaš prispevek

Kako vidite občino Sodražica leta 2035?

Kaj bomo naredili, da bomo to uresničili, in kako? Kakšni so naši razvojni cilji?

Na ta in še mnoga vprašanja želimo skupaj z vami poiskati odgovore in si zastaviti cilje, zato smo se odločili, da pristopimo k izdelavi razvojne strategije Občine Sodražica. Za izvedbo smo se povezali z Razvojnim centrom Novo mesto, ki opravlja razvojne naloge v regiji Jugovzhodna Slovenija in ima ustrezne izkušnje in reference pri izdelavi strateških in razvojnih dokumentov.

V procesu izdelave naše strategije razvoja se bomo tako v prihodnjih mesecih srečevali z njihovimi sodelavci, ki nas bodo vodili in usmerjali pri nastajanju tega dokumenta.

Strategija razvoja Občine Sodražica predstavlja strateški dokument občine in bo vodila k uresničevanju skupne vizije razvoja občine do leta 2035, ki si jo bomo zapisali. Pomemben del priprave strateškega dokumenta pa je vaš prispevek – pravzaprav je ta nujen v vseh fazah izdelave strategije. Za začetek smo pripravili anketni vprašalnik, ki je namenjen razumevanju stanja, kot ga vidite občanke in občani, nekoliko pa sprašuje tudi po prihodnjih usmeritvah delovanja.

Anketni vprašalnik in vaši odgovori ter pogledi, ki nam jih boste zaupali, bodo služili pri oblikovanju in izvajanju javnih politik, za katere skrbi Občina Sodražica. Občina izvaja številne storitve splošnega, družbenega in gospodarskega pomena, zato želimo zaobjeti čim širši krog pogledov.

Vprašalnik je namenjen osebam starim 15 let ali več, ki imate stalno ali začasno prebivališče v občini Sodražica. En prebivalec izpolni en vprašalnik. Rezultati bodo proučeni in predstavljeni anonimno. Na vprašalnik lahko odgovarjate preko spleta, na povezavi »<https://tinyurl.com/SROS35>«, v fizični obliki lahko izvod vprašalnika prevzamete v prostorih Občine Sodražica ali v elektronski obliki na www.sodrazica.si.

Izpolnjen vprašalnik oddajte osebno na Občini ali ga pošljite na naš naslov:

- OBČINA SODRAŽICA, Trg 25. maja 3, 1317 Sodražica
- spletni naslov obcina@sodrazica.si

Odzive želimo zbrati do ponedeljka, **15. 5. 2023**.

Z namenom, da bi skupaj učinkovito oblikovali razvojne cilje in definirali ukrepe, vabimo zainteresirano javnost na delavnico, ki bo **v sredo, 10. maja 2023, ob 18. uri** v dvorani gasilskega doma v Sodražici.

Župan Občine Sodražica, mag. Blaž Milavec

Oskrba živali

Darja Vetrh

Sofinanciranje sterilizacije oz. kastracije mačk in psov

Občina Sodražica tudi v letošnjem letu sofinancira sterilizacijo oz. kastracijo mačk in psov, s čimer želi spodbuditi k odgovornemu ravnanju s hišnimi ljubljenci oz. omejiti število zapuščenih živali na svojem območju. V ta namen je sklenjena pogodba o sofinanciranju z Veterinarsko postajo Ribnica, uveljavlja pa ga lahko lastnik mačke oz. psa, ki ima stalno prebivališče v občini Sodražica. Občina in veterina vsaka sofinancirata po 25 %, lastnik pa 50 % cene posega. Sofinanciranje s strani Občine bo potekalo do porabe sredstev, v letu 2023 je v proračunu v ta namen zagotovljenih 700 EUR.

Oskrba zapuščenih živali

Občina Sodražica je skladno z Zakonom o zaščiti živali izbrala izvajalca in podpisala pogodbo o oskrbi zapuščenih živali na območju občine Sodražica z Zavetiščem Meli iz Trebnjega. Občina je namreč dolžna poskrbeti za zapuščene živali, najdene na njenem območju. Zavetišče na podlagi prijave odvzame zapuščeno žival iz okolja in jo oskrbi. Pse se nato praviloma odda zainteresiranim, mačke pa se po oskrbi vrne v okolje, kjer so bile odvzete, oz. v drugo primerno okolje.

Srečanje Prostoferjev

Petra Marn

15. februarja je direktorica občinske uprave Darja Vetrh sprejela voznike prostovoljce, ki svoje delo opravljajo v okviru projekta »Prostofer«. Srečanja se je udeležil tudi direktor Zavoda Zlata mreža Miha Bogataj. Darja Vetrh se je voznikom zahvalila za plemenito delo, ki ga opravljajo – za podarjeni prosti čas ter dobro voljo, ki jo dajejo uporabnikom storitve, saj vsi vozniki opravljajo vse prevoze brezplačno.

Vozniki Prostoferja so si izmenjali mnenja v zvezi z delom, ki ga opravljajo, in podali Občini in Zavodu Zlata mreža tudi nekaj predlogov glede prevozov.

Občina Sodražica se je projektu priključila že pred več kot tremi leti, v tem času je bilo opravljenih že skoraj 1000 prevozov.

Zimska služba

Blaž Kovačič

Foto: Blaž Kovačič, rikoribnica.com

Letošnja zima je po dolgem času spet postregla z obilico padavin, česar so bili najbolj veseli otroci. Do konca februarja je Občina prejela račune za zimsko službo v višini 89.833,65 EUR. Ker se je sneg obdržal še v marec, je letošnja zima občino stala skoraj 200 % več od 5-letnega povprečja – za to vsoto bi z lahkoto zgradila kako krajšo cesto. Zaradi večje višine snega je bilo potrebno organizirati frezanje in odvažanje. Zimska služba je izvajala osem kooperantov in Komunala Ribnica d. o. o. s svojimi stroji.

Komunala Ribnica d. o. o. izvaja zimsko službo v skladu z Izvedbenim planom zimske službe. Ima organizirano tudi dežurno službo (041 90 31 09), kamor se lahko občani obrnejo v primeru zastojev. Ob obilnem sneženju se mora plužna služba spopadati tudi z občani, ki ji narinejo sneg na pločnik in bentijo, ko meče sneg na njihovo zelenico. Zakon o cestah (ZCes-2) govori tudi o obveznostih lastnikov ali imetnikov pravice uporabe nepremičnin ob javni cesti. Na podlagi tega zakona so lastniki dolžni dopustiti odlaganje snega na njihovo zemljišče, če se jim s tem seveda ne povzroča škoda. Prav tako je prepovedano na cesti ali pločniku puščati sneg ali led, ki pade ali zdrsne nanj, in odlagati sneg, razen odlaganja snega zaradi izvajanja zimske službe.

Novost v letošnjem izvajanju zimske službe je, da so se na lokaciji ob smučišču Izver postavile sipine in deponija soli, s čimer so se skrajšale razdalje preskrbe. Deponija se je dodala deponijam v Goriči vasi, Žlebiču, na Črncu in Runarskem. V letošnjem letu Komunala Ribnica d. o. o. načrtuje še postavitev vremenske postaje na Gori, s čimer bo dobila aktualne podatke o sneženju, kar bo velik napredek, saj mora sedaj dežurni z obiski te lokacije preverjati, kakšno je tam stanje.

Investicije v ceste

Blaž Kovačič

Občina Sodražica je s postavitvijo odbojnih ograj začasno zaključila projekt »Oporni zid na Slemenski cesti«, prav tako je z montažo odbojnih ograj pri kapelici v Žimaricah zavarovala nevarno točko ob potoku Perilščica. V letošnjem letu načrtujemo obsežnejšo obnovo makadamske ceste proti Travnji Gori in obnovo ceste skozi Podklanec z novogradnjo mostu.

Sprejem tekmovalcev ŠD Sibor

Petra Marn

Foto: Marko Burger

Pri županu Občine Sodražica mag. Blažu Milavcu, komur se je pridružil tudi podžupan Ernest Pirnat, je bil v petek, 24. marca, sprejem odličnih sodraških tekmovalcev: Jana Divjaka (ki je osvojil 9. mesto), Sare Divjak (ki postala evropska prvakinja in osvojila 5. mesto), Laure Zajc (ki je postala evropska podprvakinja) ter trenerja Janka Divjaka Športnega društva Sibor, ki so društvo Sibor in slovensko mladinsko reprezentanco v ju-jitsu zelo uspešno zastopali na evropskem prvenstvu v kadetskih in mladinskih kategorijah, med 10. in 12. marcem 2023 v Franciji.

Župan in podžupan sta uspešnim športnikom ter trenerju čestitala za osvojena odličja ter jim zaželela še veliko uspehov na športni poti.

Zmedena vlada povzročča kaos

Jože Tanko, poslanec

Približuje se prvo leto (ne)delo Golobove vlade.

Če je prve mesece še kazalo, da bo, glede na velike besede predsednika vlade Goloba in ministrov, še nekaj iz nje, pa se zadnje čase vse bolj kaže, da ne bo nič, razen velike škode. Doma in v tujini.

Več ali vsi, ki spremljamo medije, opažamo, da se v njihovem poročanju dogajajo tektonski premiki. Predsednika vlade in posamezne ministre so prej njim izrazito naklonjeni mediji (RTV, POPTV, tiskani mediji ...) začeli vse bolj

odkrito napadati, kar kaže na to, da se v ozadju (podpalubju ali podzemlju) dogaja nekaj večjega. Mojstri, ki so omogočili izvolitev te koalicije in imajo na tak ali drugačen način v upravljanju največje slovenske medije, ustvarjajo pogoje za rekonstrukcijo vlade, vključno s spremembo na mestu predsednika vlade. Zato lahko spremljamo izjave vse bolj razdraženega predsednika vlade Goloba, v katerih sporoča, da z delom nekaterih svojih ministrov ni zadovoljen. Ob tem Golob poskuša svoje neobičajno zasebno življenje reševati še s čudnimi »piar« potezami, ki pa tudi ne padejo ravno na plodna tla.

Vlada je začela ustanavljati t. i. strateške svete, ki naj bi pripravili reforme. V njih poleg strokovnjakov, kar je normalno, tlači tudi predstavnike kolesariata – agresivnih uličnih protestnikov iz prejšnjega mandata, ki stroki niso ravno v pomoč. Zato ni čudno, da se je kirurg Erik Breclj, ki vodi strateški svet za zdravstvo, odločil, da predstavnikov kolesariata ne bo več vabil na sestanke. So bili prevelika ovira za delo, predvsem pa naj bi kolesariat nasprotoval odpravi korupcije v zdravstvu. Kaj se bo dogajalo v drugih strateških svetih, bomo še videli.

Zaenkrat še od nobene reforme ni še nič. Ne od zdravstvene, ne od davčne, ne od pravosodne, ne od dolgotrajne oskrbe, ne od stanovanjske ... Predsednik vlade Golob in ministri kar naprej napovedujejo neke vsebinske in rokovne scenarije, ki pa jih že naslednji in potem še vsak naslednji teden popolnoma spremenijo. Nekateri roke so postavili že v konec mandata ali celo v naslednji mandat. Žal so zelo na hitro odpravili za ljudi dobre ukrepe prejšnje vlade, od poslabšanja dohodnine, s katero so vsem zaposlenim letno

vzeli eno plačo in marsikaterega delavca in strokovnjaka pognali v tujino, do dolgotrajne oskrbe ali zdravstva, kjer se razmere izrazito hitro poslabšujejo.

Edino, kar jim uspeva, to pa močno škodi državi, je področje migracij. Tu je ta vlada izrazito odprta, saj odpravlja vse ovire na mejah, ilegalne migracije postajajo legalne in število prosilcev za azil skokovito narašča. S tem pa tudi stroški proračuna. Tudi kar zadeva zakonodajo s področja zaposlovanja tujcev postaja vse ohlapnejša. Tujcem, ki se želijo zaposliti v Sloveniji, naj bi spregledali celo osnovno znanje slovenskega jezika, ukinili naj bi se tudi nadzori pri koriščenju socialnih transferjev, čemur so izpostavljeni slovenski državljani. Opuščamo torej vse tisto, pri čemer trdno vztrajajo razvite države. Poleg ostalih vzrokov sta jezik in poznavanje naše kulture tudi oviri za uspešno integracijo tujcev v slovensko družbo. Skratka, vsi ukrepi gredo v smeri kaosa in poslabšanja razmer za avtohtono prebivalstvo. Če ob tem dodam še radikalne spremembe predpisov, ki na nekaterih področjih celo onemogočajo kmetovanje, potem se nam tudi z vidika samooskrbe, prehranske varnosti, ohranjanja kulturne krajine in drugih vidikov nakazujejo še veliki problemi.

Naj ob tem še omenim, da praktično vsa ministrstva povečujejo sredstva za t. i. mehke projekte, nekatera tudi za več milijonov evrov za »razvoj« civilne družbe (razumite kolesariat), s čemer se zmanjšujejo sredstva za realne investicije v infrastrukturo, objekte, kmetijstvo, šolstvo, zdravstvo, itd., kar pomeni, da se bodo razmere na teh področjih samo še poslabšale. Zamiki gradenj in izboljšav na posameznih področjih so neizbežni.

In za konec. Vlada je najbrž prav zaradi svoje neuspešnosti in kritik nedavno ustanovila tudi strateški svet za preprečevanje sovražnega govora in vodenje poverila eni od protestnic, Niki Kovač. Kaj naj bi bil sovražni govor, sicer ni nikjer definirano, a zdi se mi, da bo vsaka malo bolj ostra beseda proti vladi in kolesariatu, proti ekscesom vladajočih ali njihovih izbrancev označena za prav to. Sledili bodo najbrž ukrepi, od prepovedi objav na družbenih omrežjih do kazenskih postopkov. Na tak način se je doslej zaščitila še vsaka diktatura povsod po svetu. Brez izjeme.

V tej in taki SVOBODI pa ne bo prav veliko možnosti za resnično svobodo.

Predmet meseca: pindekelček

Vasja Zidar, kustosinja dokumentalistka

Rojstvo otroka je pomemben dogodek, zato vsaka kultura razvije posebne obrede, s katerimi skupnost medse sprejme novorojenčka. V naših krajih so otroke sprejemali v svojo krščansko skupnost z zakramentom krsta. Pred drugo svetovno vojno je bila med novorojenčki še dokaj velika umrljivost, zato so jih krščevali kmalu po porodu. Otroka sta h krstu nesla dva botra, botrstva se ni spodobilo zavrniti. Pri krstu je otrok dobil svojega zavetnika. Krščeneček je bil oblečen v belo srajčko, povit v bele povoje, na glavi je imel belo kapico in bil zavit v bel pinde-

kelček. Krstne oblekice so bile vezene ter bogate s čipkami.

Prešita odejica za dojenčka ali pindekelček. Odejica je dvojno šivana, vrhnji del je iz vzorčastega poplina, podložena je s tanko kotenino in okrašena z bogato čipko. Pindekelček je zapuščina Angele Čampa iz Otavic, ohranila ga je njena hčerka Marija Andoljšek, ki ga je nato predala v hrambo zakoncema Pakiž. Alenka in Filip Pakiž sta svojo zbirko oblačilne kulture predala Muzeju Ribnica in tako je pindekelček postal del muzejske zbirke.

OHRANIMO PITNO VODO

Oskrba s pitno vodo na območju
Sodražica - Ribnica - Kočevje

Občina
Sodražica

Občina
Ribnica

Občina
Kočevje

Zanesljiva oskrba z **varno in zdravo** pitno vodo.

www.soriko.si

EVROPSKA UNIJA
KOHEZIJSKI SKLAD

Projekt Oskrba s pitno vodo na območju Sodražica–Ribnica–Kočevje je partnerski projekt treh občin, in sicer Občine Kočevje, Občine Sodražica in Občine Ribnica, ki dolgoročno in celostno rešujejo vprašanje zanesljive oskrbe s pitno vodo tako za današnje kot za prihodnje generacije.

Projekt, katerega gradnja se je začela leta 2016 in zaključila novembra 2022, zagotavlja oskrbo največjega dela prebivalcev teh treh občin z varno in zdravo pitno vodo. Z izvedeno naložbo smo s tehnologijo ultrafiltracije uredili popolno pripravo pitne vode na novih vodarnah, hidravlično izboljšali vodovodno omrežje in omogočili nove priključitve nanj.

Zmanjšanje obstoječih vodnih izgub je pomembno prispevalo k ohranjanju neprecenljivih naravnih virov. Zagotovitev čiste pitne vode pozitivno vpliva na splošno kakovost življenja na tem območju, zato so občine Kočevje, Ribnica in Sodražica s tem projektom postale občine z boljšo kakovostjo bivanja. Sodobna infrastruktura prinaša tudi boljše pogoje za ustvarjanje novih razvojnih priložnosti tako občin kot širše regije.

OBSEG PROJEKTA SORIKO

Ureditev že obstoječih **vodnih virov** za nemoteno oskrbo s pitno vodo:

- Blate
- Slovenska vas
- Podstene
- vrtine Sodražica

V SKLOPU PROJEKTA SMO ZGRADILI:

- 68.040** metrov novih cevovodov
- 11** črpališč
- 5** vodohranov
- 3** čistilne naprave za pitno vodo

DOSEŽENI CILJI IN UČINKI PROJEKTA

Projekt v občinah Kočevje, Ribnica in Sodražica zagotavlja dolgoročno zanesljivo oskrbo z varno in zdravo pitno vodo.

25.197

Zagotovljen je dostop do kakovostne pitne vode za **25.197 ljudi iz občin Kočevje, Ribnica in Sodražica.**

1.395

V javni vodovodni sistem je vključenih novih 1.395 ljudi, od tega 367 v občini Kočevje in 1.028 v občini Sodražica.

1. Vodovodni sistem je **hidravlično izboljšan.**
2. Urejena je ustrezna infrastruktura za oskrbo s pitno vodo na področjih, **ki še niso bila vključena v javni vodovodni sistem.**
3. Zagotovljeni so **rezervni vodni viri.**
4. Zmanjšane so **vodne izgube** in posledično **stroški energije in vzdrževanja.**
5. Urejeni so vodovodni sistemi za **zagotavljanje požarne varnosti.**

2015 ZAČETEK PROJEKTA

Po podpisu Pogodbe (FIDIC – rdeča knjiga) za vodovodne sisteme in Pogodbe (FIDIC – rumena knjiga) za čistilne naprave, decembra 2015, so se aprila 2016 začela gradbena dela.

2016 GRADBENA DELA

Dela na izgradnji vodovodnega sistema so se hkrati začela v Kočevju in Sodražici ter se nato nadaljevala še v Ribnici. Gradnja v vseh treh občinah je intenzivno potekala od leta 2016 do konec leta 2019, ko se je zaključil glavni del projekta. Gradnja čistilnih naprav za pitno vodo se je začela septembra 2016 in zaključila konec leta 2018. Sledilo je obdobje poskusnega obratovanja in nato vključitev čistilnih naprav v sistem oskrbe s pitno vodo.

2019 RAZŠIRITEV PROJEKTA IN ZAKLJUČEK VSEH GRADBENIH DEL

Projekt se je leta 2019 razširil na izgradnjo vodovodnega sistema v naseljih Gornja in Dolnja Briga, leta 2021 pa še na izgradnjo vodohrana Gotenica in vodovoda Zamostec. Gradnja se je zaključila novembra 2022. Projekt bo uradno zaključen konec leta 2023, leto dni po prevzemu vseh objektov, ko se izteče tudi reklamacijska doba.

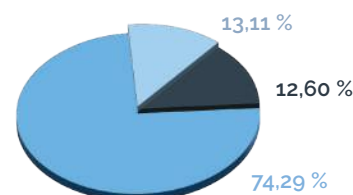

FINANCIRANJE PROJEKTA

Vrednost projekta Oskrba s pitno vodo na območju Sodražica–Ribnica–Kočevje znaša 25,8 milijonov evrov. Od tega je bilo 19,3 milijona evrov namenjenih za izboljšavo vodovodnega omrežja ter 5,5 milijona evrov za izgradnjo čistilnih naprav za pitno vodo.

Projekt sofinancirajo Evropska unija iz Kohezijskega sklada, Republika Slovenija ter Občine Sodražica, Ribnica in Kočevje iz svojih proračunov.

- Evropska unija
- Republika Slovenija
- Občine Kočevje, Ribnica, Sodražica

IZVAJALCI PROJEKTA

Investitorji: Občine Kočevje, Ribnica in Sodražica | **Upravljevac sistema:** Hydrovod d.o.o. | **Izvajalec gradnje vodovodnega sistema:** Riko d.o.o. in Komunalne gradnje d.o.o. | **Izvajalec gradnje čistilnih naprav za pitno vodo:** Hidroinženiring d.o.o. | **Storitve strokovnega nadzora del:** Projekt Nova Gorica d.d. in R-inženiring projekt d.o.o.

Odmetavanje odpadkov in smetenje

Cvetko Staniša, inšpektor

V letu 2022 je stopil v veljavo nov Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, v nadaljevanju ZVO-2), ki je na področje nadzora odvrženih ali puščenih odpadkov v okolju prinesel nekaj sprememb. Poglavje o odpadkih je na novo celovito urejeno, in sicer ravnanje z odpadki, vključno z določitvijo temeljnih pravil ravnanja z odpadki, pogoji ter merila za prenehanje statusa odpadka in ureditev sistema proizvajalčeve razširjene odgovornosti. Ena izmed sprememb zakona je tudi, da občinski inšpektor odredi odstranitev vseh vrst odpadkov iz zemljišč v lasti občine, pri čemer osebe, ki je odpadke odvrгла ali pustila, ni bilo mogoče ugotoviti ali ta ne obstaja, izvajalcu javne službe. Novost zakona pa je tudi ta, da iz direktiv Evropskega parlamenta v slovensko zakonodajo uvaja izraz »smetenje«.

Smetenje po ZVO-2 pomeni onesnaževanje kopnega in vodnega okolja, ki je posledica odmetavanja posamičnih manjših kosov odpadkov na javne površine in površine v zasebni lasti, kjer je omogočen prost dostop ali gibanje prebivalstva, ali v površinske vode (morje, reke, jezera), ali je posledica neustreznih načinov obdelave odpadkov. Smetenje je torej tudi odmetavanje odpadkov (pločevinke, plastenke, cigaretni ogorki ...) iz vozila na ali izven ceste ali na druge javne površine in podobno, kar je do sedaj že urejal tudi 5. člen Zakona o pravilih cestnega prometa. Ta namreč določa, da je iz vozila prepovedano odmetavati kakršnekoli stvari, za kršitelja pa je zagrožena tudi globa v višini 80 eur.

Poudariti je potrebno, da odmetavanja odpadkov ne gre enačiti ne z odlaganjem odpadkov in ne s smetenjem. Odlaganje odpadkov je eden od načinov odstranjevanja odpadkov. Odmetavanje odpadkov in njihovo puščanje v okolju pa je vedno namerno dejanje posameznika, ki se na ta način želi znebiti večje količine svojih odpadkov, pri čemer je najpogostejši razlog za takšno ravnanje izogibanje plačilu stroškov ravnanja z odpadki.

Smetenje, za razliko od odmetavanja odpadkov, je lahko namerno ali nenamerno, neposredno ali posredno in se dogaja v vseh okoljih, vključno z morskim. Smetenje nekega območja ni vedno neposredna posledica tega, da nekdo odpadke odvrže na tem območju, ampak gre lahko tudi za posledico raznoša odpadkov zaradi vetra, izliva z odpadki onesnaženih rek v morje, tega, da posameznik izgubi določene predmete, ki zato

končajo v okolju kot odpadki ipd. Pri smetenju gre v glavnem za manjše, lažje odvržene predmete, kot so cigaretni ogorki, papirčki, papirnati robčki, pokrovčki plastenk ... Smetenje je torej posledica malomarnega ali pa zavestno napačnega ravnanja potrošnikov. In kadar gre za smetenje iz avtomobila, kar ureja Zakon o pravilih cestnega prometa, je takšno ravnanje udeleženca v cestnem prometu lahko tudi zelo nevarno, saj ne samo, da pomeni storitev prekrška, zaradi katerega je zagrožena globa, ampak lahko pripelje tudi do prometne nesreče. Plastenka, kos papirja, cigaretni ogorek ali pa jabolčni ogrizek, ki smo ga med vožnjo odvrgli skozi okno našega vozila, lahko prileti v nasproti ali za nami vozeče vozilo, zadane kolesarja ali pešca, kar ima lahko tudi tragične posledice.

Če sta policija ali občinsko redarstvo neposredno zaznala, da je voznik ali njegov sopotnik odvrgel predmet skozi okno vozila, sta že do sedaj imela pristojnost ukrepanja po Zakonu o pravilih cestnega prometa. ZVO-2 pa je policiji in redarstvu dal nova pooblastila za ukrepanje, in sicer tudi za vse ostale vrste smetenja, prav tako pa je za nadzor pooblastil tudi inšpektorja za okolje. Globa za povzročitelja smetenja je po določbah ZVO-2 predpisana v znesku 40 eur.

Na koncu velja omeniti tudi dejstvo, da tako smetenje kot odmetavanje odpadkov terjata sredstva za sanacijo, ki gredo praviloma iz davkoplačevalskega denarja, saj povzročitelja takšnega ravnanja pogosto ni mogoče ugotoviti. Zato na tem mestu ni odveč vprašanje, ali moramo pobiranje in čiščenje teh odpadkov res plačati vsi, torej tudi tisti, ki z odpadki ravnamo odgovorno, jih ločujemo in odlagamo v za to namenjene zabojnike? Moramo zaradi takšnega ravnanja posameznikov resnično vsako leto organizirati čistilne akcije, ki pa se jih tisti posamezniki, ki sicer smetijo in odmetavajo odpadke, niti ne udeležujejo?

Praksa kaže, da so ukrepi za preprečevanje smetenja kot tudi ukrepi za preprečevanje odmetavanja in puščanja odpadkov v okolju najbolj učinkoviti na lokalnem nivoju – ozaveščanje, namestitve manjših smetnjakov na javne površine, obvezna občinska gospodarska javna služba čiščenja javnih površin, akcije čiščenja okolja ... Preprečevanju smetenja, odmetavanja in puščanja odpadkov v okolju je namenjen tudi ta članek, zato si želimo, da ga preberejo tudi tisti, ki takšna dejanja počnejo. V spomladanskih mesecih, ko številna društva in posamezniki organizirajo prostovoljne čistilne akcije čiščenja našega okolja, bo zato tudi Skupna občinska uprava občin Ribnica, Loški Potok, Sodražica in Velike Lašče v sodelovanju s policijo izvajala poostren nadzor nad smetenjem in odmetavanjem odpadkov ter njihovom puščanju v okolju.

Prvi podjetniški večer: »Povezani smo močnejši«

Mirjam Trdan, Barbara Nosan

Foto: Marko Burger

OOZ Ribnica je v program aktivnosti za leto 2023 vključila organizacijo dogodkov z naslovom Podjetniški večer z namenom, da delovanje Zbornice približa širokemu spektru podjetnikov in jih tako poskuša motivirati za vstop v naše vrste. V polni meri se je zavezala uresničevati slogan OZS – Povezani smo močnejši – in prepričati naše podjetnike, da je povezovanje zlasti v kriznih časih in zaradi bodočih napovedi obsežnih vladnih reform še kako potrebno.

Prvi Podjetniški večer je OOZ Ribnica organizirala v četrtek, 23. februarja 2023, v dvorani Rokodelskega centra Ribnica. Njegov namen je bil podjetnikom približati delovanje podpornih inštitucij v našem in bližnjem okolju ter s pomočjo razprave na okrogli mizi predstaviti dosežke vseh treh občin (Ribnica, Sodražica in Loški potok) in vizijo vzpodbujanja podjetniškega razvoja v prihodnje.

Uvodne pozdravne besede so pripadale decembra lani izvoljeni novi predsednici OOZ Ribnica Mirjam Trdan, ki je v nadaljevanju besedo predala gostoma, predsedniku in generalnemu direktorju Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije Blažu Cvaru in Danijelu Lampergerju. Najvišja predstavnika OZS sta predstavila organiziranost Zbornice kot največje stanovske organizacije obrtnikov in podjetnikov ter prednosti članstva. Ob predstavitvi poslanstva in vizije sta izrazila prepričanje, kako zelo je v današnjih časih nujno povezovanje in stremljenje k skupnim ciljem. Vse to se kaže na področju pogajanj z vladno ekipo: kot primera sta navedla energetska kapica za električno energijo za mala in srednja podjetja ter Zakon o ohranjanju in razvoju rokodelstva, ki je tik pred sprejetjem. Poudarila sta še, da bo obdobje 2023–2024 še zlasti naporno zaradi napovedanih reform, ki se bodo močno dotikale celotnega gospodarstva. V nadaljevanju so sledile kratke predstavitve delovanja podpornih inštitucij, kot so Podjetniški inkubator Kočevje, Razvojni center Kočevje Ribnica ter Razvojni center Novo mesto, ki podjetnikom ponujajo brezplačne delavnice, predstavitve različnih razpisov za pridobitev nepovratnih sredstev ali subvencij in ostala strokovna izobraževanja.

V drugem delu dogodka je sledila okrogla miza, na kateri so sodelovali župan Občine Ribnica Samo Pogorelec, župan Občine Sodražica mag. Blaž Milavec ter župan Občine Loški Potok Simon Debeljak. Okroglo mizo je vodila Mirjam Trdan, ki je z gosti spregovorila o konkurenčnih prednostih in slabostih posamezne občine in njihovih načinih privabljanja novih investitorjev. Predstavili so še glavne izvedene občinske projekte v zadnjem desetletju, ki neposredno ali posredno vplivajo na podjetniški razvoj ter načrte in vizijo za prihodnost. Ob tem so se osredotočili predvsem na realizacijo že potrjenih projektov s področja gospodarstva ter na stanovanjsko politiko, ki zadrži mlade v občini in s tem zagotavlja podjetjem ustrezen kader, in izboljšanje cestnih povezav.

Ob koncu Podjetniškega večera je sledilo druženje. Vzdušje je bilo prijetno, kar nam je dalo motivacijo za organiziranje naslednjih.

OOZ Ribnica se zahvaljuje podjetju YASKAWA Slovenija d. o. o. iz Ribnice za finančno pomoč pri organizaciji dogodka, kar je tudi dokaz, da je direktor družbe Hubert Kosler prepoznal sporočilno vrednost tovrstnega večera, ki se izraža v mreženju podjetnikov in povezovanju gospodarstva z lokalno skupnostjo.

PSOGLAVSKI DNEVI 2023

Organizacijski odbor za pripravo Psoglavskih dni 2023 je tudi letos močno zavihal rokave. Tridnevna prireditve se namreč hitro približuje, pa čeprav se nam (ob tej mrzli sapi) zdi, da sta poletje in konec junija še zelo daleč. Psoglavski dnevi bodo tudi letos bogati s številnimi dogodki in nastopajočimi, verjamemo pa, da bo poleg bogatega programa številčna tudi zasedba pri pomoči, pripravi in izpeljavi prireditve.

Na oder Psoglavske noči bo prišla skupina Pop Design, sobotni dan bo tudi letos zopet športno obarvan, zvečer pa bo sledil tradicionalni Večer na trgu.

Nedeljski Tržni dan ohranja znani koncept prireditve: predstavitve suhorobarskih obrti, osrednji dogodek se bo začel s povorko in etnološkim programom ter nastopom skupine Orleki, zabavno-glasbeni program se bo nadaljeval do popoldanskega druženja z Ansambлом Banovšek.

Podroben program Psoglavskih dni 2023 bo objavljen v prihodnji številki Suhorobarja, že sedaj pa lepo vabljeni, da obiščete Psoglavske dneve 2023, ki bodo potekali od **30. 6. do 2. 7. 2023!**

Petra Marn

Danes za jutri

Gregor Pirc

Ob evropskem letu znanj in spretnosti smo na Zadrugi dihali predvsem lokalno. V sklopu projekta In situ, ki ga izvajamo s podporo Občine Sodražica, smo izvedli delavnice za ranljivo ciljno skupino ljudi z motnjo v duševnem razvoju. Tako smo obiskali PE Prizma v Sodražici, matični enoti Prizma v Ponikvah in CUDV Draga. V vseh enotah smo bili toplo sprejeti. Zanimanje za delavnico je bilo izkazano tudi z lepo številčno udeležbo. Z izvedenim programom smo želeli ranljivim skupinam približati rokodelstvo in predstaviti možnosti povezovanja in vključevanja v turistične produkte. Vsaka od delavnic je prinesla nekaj novih lesenih izdelkov in videnje o možnosti za širše sodelovanje. Uporabniki enot so nam z veseljem pokazali svoje izdelke, ki jih ustvarjajo v okviru delovnega programa. Kljub oviranosti so v skupini zmožni izdelati prav lepe in uporabne izdelke. Z vodstvom in mentorji v enotah smo se dogovorili, da ostanejo v stiku in skupaj najdemo priložnost za ustrezno predstavitev na prihajajočih lokalnih sejmih.

Nove stike smo pletli na prvem podjetniškem večeru, ki ga je organizirala OOO Ribnica. Prisotni smo bili tudi na skupščini LAS, saj smo tudi njeni člani.

V Zadrugi se že od same ustanovitve povezujemo v snovanje gozdno-lesne verige. Snovanje in dogovori podajajo vedno bolj jasno sliko. Velika sinergija se kaže tudi v povezovanju s sosednjimi regijami. Zaradi obsežnosti in po-

membnosti projekta ne le lokalno, ampak tudi širše, smo projekt uspeli orisati in oblikovati do stopnje, da ga predstavimo našim državnim odločevalcem. Čas za nas sta našla minister dr. Jevšek in v. d. sekretarja dr. Drobnič. V naši povezavi so zaznali veliko priložnost za razvoj lesarstva in možnost za umestitev v razvojni program regij. Čeprav so lepe besede hitro padle na neplodna tla, se nismo ustavili. Na predlog RC Novo mesto smo zasnovali Intereg projekt, v katerega vključujemo tudi partnerje iz sosednje Hrvaške. Projekt je ambiciozen, a izvedljiv. Več bo pokazal čas in dogovor med potencialnimi partnerji.

Mesec marec smo zaključili z delavnico za mlade in starejše. Z našo mladino smo se srečali v prostorih Osnovne šole Sodražica. Mladim smo na splošno orisali rokodelstvo, možnosti poklicnega izobraževanja ter program NPK za rokodelce, ki

ga je soustvarjal Pavle Hočevar. S svojo življenjsko zgodbo se jim je predstavil posodar Franc Jaklič. Mladim je zaupal nekaj rokodelskih skrivnosti, seveda tudi šale ni manjkalo. Nekateri so tudi sami preizkusili svoje spretnosti. Za sodoben pridih delavnice je poskrbela ekipa iz Rokodelskega centra Ribnica. Mladim so rokodelsko dejavnost približali preko 3D-očal in 3D-tiskalnika.

Na delavnici za starejše smo obujali rokodelsko dejavnost, ki so jo večini opravljali predniki udeležencev. Pavle Hočevar je nazorno orisal možnosti za obuditev rokodelstva med starejšimi v obliki hobija, na drugi strani pa prodajo lastnih izdelkov ob turističnih in sejamskih dogodkih. Slednje prinaša popestritev programa in tudi možnost dodatnega zaslužka. Kako kot upokojenec izvaja rokodelsko dejavnost, je na hudomušen način predstavil Franc Jaklič. Tudi starejše smo s pomočjo tehnologije popeljali v svet sodobne resničnosti in jih popeljali v gozd, v obrtno delavnico, opazovali pa so tudi medvedjo družino.

V prihodnje imamo predvideni še dve predavanji na temo trženja in oblikovanja turističnih produktov. Izvedli ju bomo v sodelovanju s TD Sodražica in OOO Ribnica, pogovarjamo se že z zanimivimi gosti oz. predavatelji. Predavanji bosta namenjeni širši javnosti. Ko bomo dorekli datum izvedbe, boste o tem obveščeni. Že sedaj toplo vabljeni, da spremljate oglasne panoje in spletno stran Občine.

Javni poziv – izboljšanje turistične ponudbe v občini Sodražica

V okviru projekta Razvoj in trženje inovativnih lesenih izdelkov in turističnih produktov In situ si želimo pridobiti čim več predlogov širše javnosti za izboljšanje turistične ponudbe v občini Sodražica.

Pridobljene predloge bomo lahko uporabiti kot osnovo za vzpostavitev mobilne aplikacije in oblikovanje zanimive turistične ponudbe v občini. S predlogi širše javnosti si želimo obogatiti turistično ponudbo, povečati prepoznavnost našega območja in rokodelske dejavnosti.

Predlogi so lahko posredovani v poljubni obliki, so nezavezujoči in predstavljajo pogled predlagatelja.

Veseli bomo, če nam vaše predloge turistične ponudbe v občini Sodražica posredujete do 20. 5. 2023 na elektronski naslov **gregor.pirc@sodrazica.si** ali po pošti **Občina Sodražica, Trg 25. maja 3, 1317**

Sodražica, s pripisom: Izboljšanje turistične ponudbe.

Razstava Čar lesa

Gregor Pirc, *In situ*

V Sodražici bomo ponovno gostili razstavo Čar lesa. V naših krajih bo to druga razstava, ki pa v Sloveniji letos odmeva že 15. leto. Glavni pobudnik razstave je prof. dr. Franc Pohleven s svojo ekipo in podporniki lesenih izdelkov.

Razstavo je dr. Pohleven uporabil kot obliko ozaveščanja. Kot pravi sam, v Sloveniji nimamo rudnih bogastev in energetskih virov, imamo pa LES – ki je pomemben kot gradivo in ne kot kurivo. Les je preprost material, ki ga lahko z malo energije predelamo v izdelke z visoko dodano vrednostjo. Tega bogastva se vsi premalo zavedamo. Glede na gospodarski in nacionalni pomen bi morali les razglasiti za našo nacionalno dobrino.

Čar lesa tako vsako leto predstavlja mnogo zanimivih lesenih izdelkov, ki jih na natečaju po kriterijih izbere strokovna komisija. Izbrani so izdelki posameznikov, obrtnikov in mojstrov, ki znajo obdelati les z dodano vrednostjo. Čar lesa predstavlja veliko individualnih in vedno več industrijskih lesenih izdelkov, ki za mnoge predstavljajo tudi dobro promocijsko odskočno desko. Za vse, ki menite, da se lahko tudi sami predstavite s svojim izdelkom, so prijave za Cankarjev dom možne do 19. 4. 2023.

Čar lesa ni le razstava, ampak pomemben dogodek za lokalno skupnost, okolje in gospodarstvo. Je tudi priložnost za srečevanje ključnih dejavnikov lesne panoge. Na uradni otvoritvi bomo gostili tudi državnega sekretarja mag. Dejana Židana, ki je pristojen za notranji trg, šport in lesarstvo.

V času razstave bo potekal spremljevalni program za določene ciljne skupine. Mladim bomo s profesorji z oddelka za lesarstvo Biotehniške fakultete predstavili pomen in bistvo lesa. Spoznali bomo njegove skrite čare in priložnosti. Slišali bomo zgodbe, kako lahko mladostnik z našega podeželja postane akademski strokovnjak za lesarstvo, saj les ne ustvarja le izdelkov, ampak tudi delovna mesta in poklice.

Vabljeni, da se nam pridružite tudi vi in si razstavo ogledate v dvorani osnovne šole. Potekala bo od 8. 6. do 2. 7. 2023, ko se bo zaključila z nedeljskim Tržnim dnem.

Če ste zamudili prijavo za Cankarjev dom, ostaja možnost, da svoj izdelek predstavite na razstavi Čar lesa v Sodražici. Za več informacij me lahko kontaktirate do konca maja na gregor.pirc@in-situ.si oz. 041 369 704.

Ljudska obramba

Delni zapis priprav in dogodkov v letu 1990, Ribnica (2. del)

V dogodkih sodeloval in l. 1992 tudi zapisal: Borut Kozina

Dne 17. 9. 1990, okrog 8.00, me je po telefonu poklical Tone Joras, referent za vojaške zadeve, naj se takoj zglašim v pisarni predsednika Izvršnega sveta Občine Ribnica (IS).

Že več mesecev zaradi bolniške odsotnosti nismo imeli načelnika Oddelka za ljudsko obrambo (OLO), zato je bil Tone pooblaščen, da v primeru odsotnosti zamenja načelnika OLO. Tako je bil večkrat poklican v sosednjo občinsko stavbo na Gorenjski cesti 3 k predsedniku občinske Skupščine, predsedniku IS ali pa v računovodstvo. Okrog 8.20 sem vstopil v pisarno predsednika IS (Janez Henigman, predsednik IS, je bil odsoten), kjer so za mizo sedeli predsednik Skupščine Občine Ribnica France Mihelič, podpredsednik IS Peter Levstek, in sodelavec, referent za vojaške zadeve Tone Joras.

Pogovor je začel Peter Levstek, ki je omenil, da je naš današnji pogovor strogo zaporne narave. Dodal je, da za ta pogovor vemo samo mi štirje prisotni in nihče več, tudi dokumentiran ni bil. Predsednik Skupščine France Mihelič se v ta pogovor ni vmešaval, ampak ga je le spremljal. Nato je Levstek nadaljeval, da bi bilo potrebno izvesti strelno usposabljanje za civilne osebe, ki so zadolžene za določeno delo v izrednih razmerah in morajo biti v primeru potrebe v zvezi z naravo dela usposobljene za rokovanje z orožjem. »Borut, ti si za to najprimernejši, ker si že po službeni dolžnosti zadolžen za orožje DPS Ribnica, veš kje je shranjeno in koliko ga imamo. Kako boš to opravil?«

Odgovoril sem, da ni težav, če gre samo za izvedbo streljanja z avtomatsko puško ali s pištolo, saj imamo orožje in strelivo za izvedbo streljanja na OLO. Levstek je poudaril, da bi bilo v tem primeru potrebno iti po orožje, ki je last DPS Ribnica (Družbenopolitična skupnost) v skladišče OŠTO (občinski štab Teritorialne obrambe) v vojašnico v Ribnici in da se iz njega izvzame čim več dolgocevnega orožja.

Odgovoril sem: »Ne vem, kako bo to šlo, ker obstaja prepoved iznosa orožja iz vojašnice. Brez dokumenta – Odredbe o streljanju – ne bo šlo. Potrebno je zadostiti formalnostim in pridobiti pripravljen in

podpisan dokument za izvedbo usposabljanja v streljanju. O tem usposabljanju bi bilo potrebno obvestiti načelnika OLO. Prav tako je treba obvestiti poveljnika OŠTO Ribnica Milana Bavdka in njihovega skladiščnika, ker je orožje shranjeno v skladišču OŠTO v vojašnici Ribnica.«

»Dobro,« je dejal Peter Levstek, »z referentom Tonetom Jorasom pripravita Odredbo o streljanju v Svetlem potoku v četrtek, 27. 9. 1990, in vse uredita še s poveljnikom OŠTO Bavdkom in skladiščnikom Divjakom. O dejanskem odhodu na usposabljanje v streljanju bom obvestil naknadno. Borut, ne pozabi, iz skladišča naj se odpelje kar največ dolgocevnega orožja – avtomatskih pušk.« S tem je bil pogovor v sobi predsednika IS Ribnica zaključen.

Z napisano Odredbo o streljanju sem se odpravil k načelniku OLO Dušanu Ovnu (ki je bil bolniško odsoten), ta pa Odredbe ni hotel podpisati, češ, da bomo usposabljanje v streljanju izvedli, ko se bo vrnil na delo. Načelnika o nameri, da se gre po orožje v vojašnico, nisem seznanil. Tak je bil dogovor na sestanku s Petrom Levstkom.

Ko je Levstek izvedel, da načelnik OLO ni želel podpisati Odredbe o streljanju, je naročil Tonetu Jorasu, naj jo podpiše on, saj je bil načelnikov pooblaščenec. In tako se je tudi zgodilo. O nameri strelnega usposabljanja smo obvestili poveljnika OŠTO, majorja Milana Bavdka, ki je izrazil skrb, da ne ve, če je možna izvedba te vrsti usposabljanja v teh okoliščinah. Bavdek je le obvestil skladiščnika Janka Divjaka in mu naročil, naj se uskladimo, kdaj lahko gremo v skladišče.

V skladišče OŠTO-ja skladiščnik namreč ni mogel več vstopiti sam, ampak le v spremstvu dežurnega oficirja in še enega vojaka – to se je začelo 18. maja 1990, ko je JLA na vrata skladišča OŠTO v vojašnici Ribnica dodala še svojo ključavnico. Iz vojašnice je veljala prepoved iznosa orožja za TO. Poveljnik je vprašal, če imamo Odredbo o streljanju. Rekel sem, da imamo. Poveljnik je nato odločil, da bo skladiščnik Divjak sporočil, kdaj se bo šlo v vojašnico po orožje.

»Vsak dan delamo na tem, da bodo ljudje bolj zdravi«

Pogovor z dodatnim zobozdravnikom v sodraški zdravstveni postaji

Nina Pirc Vovčko

Foto: osebni arhiv

Nedavno nas je presenetila novica, da je v Sodražici pričel z delom dodaten zobozdravnik. Seveda smo želeli izvedeti kaj več in Bine Devjak, dr. dent. med., se je prijazno in hitro odzval našemu povabilu na pogovor. Prvi vtis? Prijazen, odločen, strokoven.

Bi lahko na kratko predstavili vašo poklicno pot?

Po končanem študiju na Medicinski fakulteti v Ljubljani sem nadaljeval s pripravništvom v Zdravstvenem domu Ljubljana. To je trajalo eno leto. Ko sem opravil strokovni izpit, ki je sledil pripravništvu, sem se takoj redno zaposlil v ZD Ribnica in eno leto nadomeščal porodniški dopust v Loškem Potoku. Po zaključku porodniškega dopusta sem z delom nadaljeval v Ribnici in Sodražici.

Kako to, da delate deljeno v Ribnici in Sodražici?

Zaradi trenutnega pomanjkanja prostora smo ambulanto razdelili na dve lokaciji, na katerih se izmenjujem z obstoječimi operaterji – z dr. Ganič v Ribnici ter z dr. Avdispahič v Sodražici, tako da delamo v nasprotnih izmenah. Tako smo naredili predvsem zaradi časovne praktičnosti in potreb prebivalstva po teh storitvah. V Ribnici delam ob ponedeljkih in četrtek, v Sodražici pa sem ob sredo in petkih. V timu je še asistentka Natalija Andoljšek, ki se je v času formiranja novega tima na novo zaposlila v ZD Ribnica. Z najinim sodelovanjem sem zelo zadovoljen, je pa veliko novega za oba, nova lokacija, novi ljudje, novi urniki, oba se še vpeljujeva ... Nisva še čisto na želenih obratih, a ocenjujem, da dobro napredujeva.

Kakšna se vam zdi Sodražica in Sodražani?

Glede na to, da že šest let pogosteje zahajam v te kraje, mi je bila tranzicija dokaj enostavna. Veliko ljudi že poznam in sem se zlahka vklopil.

Kako gledate na ambulanto, ki jo imate na voljo?

Če začnem z bolj neoprijemljivimi stvarmi, bi izpostavil, da so mene in asistentko

Natalijo vsi zaposleni v Zdravstveni postaji Sodražica zelo lepo sprejeli, za kar se jim lepo zahvaljujem. Zobozdravniki imamo različne preference okrog materialov in tehnik, kar je čisto običajno. V skladu s tem naročamo stvari, ki nam ustrezajo. Ambulanto sem si lahko dodatno opremil po svojih željah in to posodabljanje še vedno traja. Omogoča ga ZD Ribnica z direktorjem Andrejem Lampetom na čelu, za kar sem mu neskončno hvaležen. So pa seveda vedno možnosti za dodatne izboljšave.

Sodelujete tudi z dr. Avdispahič?

Sodelujeva, kolikor je po strokovni plati to potrebno, in ocenjujem, da je sodelovanje ustrezno. Prav tako sodelujem z ambulanto družinske medicine, če je to potrebno z vidika skupne obravnave pacientov zaradi celostnega pristopa.

S čim imate kot zobozdravnik največ opravka?

V Sodražici vodim splošno zobno ambulanto. Opravljamo vse storitve, ki so predvidene za to primarno raven zobozdravstva: protetično rehabilitacijo, zalivke, zdravljenja koreninskih kanalov, izdrtja zob ... Obravnavamo otroke od 3 do 19 let in odrasle vseh starosti. Procentualno gledano imam odraslih pacientov v Sodražici za nianso več kot polovico, otrok malenkost manj.

Kakšna je priporočena skrb za zobe pri majhnih otrocih?

Od izrasti prvega zoba do tretjega leta naj bi za otroke skrbeli specialisti pedontologi, to so zobozdravniki s specializacijo iz otroškega in preventivnega zobozdravstva. Na našem območju teh specialistov nimamo drugje kot v Ljubljani. Z malčki naj bi prišli na preventivni pregled ob starosti pol leta, eno, dve in tri

leta. Takrat opravijo pregled zob, staršem svetujejo glede vzdrževanja ustne higijene in pripomočkov ter so pozorni na to, ali bi bila potrebna kakršna koli oskrba. Poleg tega otroka navajajo na obravnavo v zobni ambulanti. Od 3. leta dalje otroke obravnavamo v sklopu otroškega in mladinskega zobozdravstva, torej tudi v naši ambulanti. Če otrok ne sodeluje, ga še vedno lahko napotimo nazaj k specialistu pedontologu.

Morda bi še dodal, da je obisk pedontologa zelo priporočljiv in da se starši kljub ozaveščanju s strani patronažne službe redko zavedajo te pravice in pomembnosti teh pregledov, saj je manjšina otrok, ki pridejo v našo ambulanto, prej obiskovala pedontologa. To se potem odraža na otrokovem sodelovanju v ambulanti. Najhuje je, ko dobimo otroke, stare kakšnih 4 ali 5 let, ki imajo bolečine in so hkrati prvič na stolu. Takrat smo redko uspešni. Zato je zelo pomembno, da otroke čimprej prične navajati in pripravljati, da lahko potem, ko je potrebno, izpeljemo poseg. Ko se enkrat pojavi strah, je s sodelovanjem po navadi konec za dolgo časa.

Kaj pa odrasli, se bojimo zobozdravnika?

Ljudje na posege različno odreagiramo. Ogromno odraslih čuti oskrbo v zobozdravstveni ambulanti kot velik stres. Dobro je vedeti, da se je obravnava v zobozdravstvenih ambulantah v zadnjih desetletjih drastično spremenila. Če primerjam svoje izkušnje iz otroštva ali pa izkušnje ljudi, ki so imeli zobozdravstveno oskrbo pred štiridesetimi leti, je pristop danes druga-

čen. S tem zavedanjem se lahko poskušajo ljudje strahu pred zobozdravnikom vsaj do neke mere otresti. Je pa to potrebno izkusiti na lastni koži. Obenem se je potrebno zavedati, da vsak poseg predstavlja psihološko travmo in stresno situacijo – tudi meni, kadar sem v vlogi pacienta. Te ga se vsi zavedamo in je čisto normalno.

Bi ljudem želeli kaj sporočiti?

Rad bi poudaril pomembnost skrbi za zdravje dlesni. V ambulantah velikokrat slišimo, da je odstranjevanje zobnega kamna nepotrebno ali da ga izvajamo iz estetskih razlogov. Ljudje za zobe skrbijo, ker se bojijo bolečine in izgube zob, ne zavedajo se pa vpliva na sistemsko zdravje. Zdrava usta pomenijo zdravo telo in obratno. Tukaj vidim ogromno možnosti za izboljšavo, ne samo našega okoliša, pač pa celotne svetovne populacije. Z ozaveščanjem o tem se tudi sam aktivno ukvarjam, kar se odraža na zdravju ljudi. Ko vidim, da ljudje spremenijo svoje navade na podlagi mojih priporočil in tudi sami opazijo učinek, sem izredno ponosen in vesel.

Morda bi opozoril še na to, da pacienti prepogosto izostanejo na dogovorjenih terminih. Kot družba bi se morali zavedati, da zamujen termin pomeni en termin manj, ki ga lahko ponudimo pacientom. S tem se podaljšujejo čakalne vrste in zmanjšuje dostopnost do zdravnika.

Lahko povprašamo še o vaših načrtih za prihodnost?

Lahko rečem, da imam trenutno številne osebne načrte, ki jim namenjam veliko pozornosti, in nekih dolgoročnih načrtov glede kariere ne kujem. Če bi se premaknil na drugo lokacijo znotraj ZD Ribnica, bi pacienti lahko normalno nadaljevali z oskrbo pri meni.

Ambulanta **Bineta Devjaka** deluje v Sodražici ob sredah dopoldne, ob petkih pa izmenično, en teden dopoldne, naslednji teden popoldne. Poteka obravnava otrok in odraslih. Če kdo želi, se lahko posvetuje o morebitni opredelitvi. V ordinacijskem času so dosegljivi na e-naslov: zobna.devjak@zdrbnica.si oz. na telefon **070 916 036**.

PGD Žimarice, Globel in Podklanec je praznovalo 100-letnico obstoja

Ivan Gornik in Hinko Klun

Foto: Ines Oražem

BOGU V ČAST, BLIŽNJEMU V POMOČ – tako se je glasil pozdrav pred 100 leti na občnem zboru v Žimaricah. 100. občni zbor PGD Žimarice, Globel in Podklanec je bil v februarju, ko praznujemo Slovenci kulturni praznik. Gasilska organizacija je kulturo našega človeka močno preoblikovala. Nagonski strah človeka pred nesrečo je spremenila do te mere, da se je sposoben z njo boriti. Še več, brezpogojno je pripravljen pomagati sočloveku v največjih nesrečah. Danes se viharji močno zaganjajo v našo kulturo. Verjamemo, da je gasilstvo s svojimi stoletnimi koreninami eden izmed zadnjih branikov civilizacije, kot jo poznamo.

Začetki prostovoljnega gasilstva v naših krajih segajo v leto 1909, ko je bilo ustanovljeno gasilsko društvo za takratno podobčino Žimarice. O tem priča zapisnik o izvolitvi upravnega odbora z dne 26. 12. 1909. Dejavnost društva se je povečevala do začetka prve svetovne vojne, takrat pa je delovanje društva zaradi vojnih razmer zamrlo. Ponovno nadaljevanje zasledimo leta 1923, o čemer priča zapis o izvolitvi novega upravnega odbora in podatek, da je takratni predsednik društva vplačal registracijo društva. Od takrat se začne uradna zgodovina PGD Žimarice, Globel in Podklanec. Leta 1924 se je začelo z nabiranjem prostovoljnih prispevkov za gradnjo gasilskega doma in za gasilsko opremo. Tako so istega leta kupili tudi ročno brizgalno, imenovano »Heronovka«. Leta 1925 so se začeli naporji za izgradnjo gasilskega doma, ki je bil dokončan leta 1930. Popis inventarne-

ga stanja iz tistega časa nam da podatek, da je društvo med drugim razpolagalo z 18 delovnimi oblekami, brizgalno in 120 m cevi. Med drugim zasledimo tudi navado, da se je vsako leto imenovala komisija, ki je pregledovala dimnike. Med drugo svetovno vojno so se člani društva zelo izkazali pri gašenju požarov, ki so jih povzročili okupatorji z večkratnim bombardiranjem vasi.

Leta 1972 se je zaradi neustreznosti in zastarelosti stare brizgalne ob obilni pomoči vaščanov nabavila nova motorna brizgalna znamke Rosenbauer, ki so jo slavnostno prevzeli leta 1973, ob tem pa razvili tudi nov društveni prapor. Leta 1983 se je začela gradnja novega gasilskega doma, ker je bil stari premajhen in v precej slabem stanju. Leta 1988 so ob izdatni pomoči prostovoljnih prispevkov vaščanov nabavili novo gasilsko vozilo Lada Niva, ki je svojemu namenu služilo vse do leta 2009. Leta 1993 smo uredili dvorano in sanitarije v nadstropju gasilskega doma. Leta 2008 smo kupili rabljen policijski kombi, ki smo ga predelali v gasilsko vozilo po tipizaciji GZ Slovenije. Leta 2017 smo kupili novo motorno brizgalno, ponovno znamke Rosenbauer. Po desetletju prizadevanj za pridobitev zemljišč za izgradnjo novega gasilskega doma je Občina Sodražica za gasilskim domom leta 2022 odkupila zemljišča. Gasilci smo skupaj z občino aktivno pristopili k pridobivanju gradbenega dovoljenja za večnamenski objekt. Gasilci se že močno veselimo novih prostorov, ki nam bodo služili za vaje in druženje.

Odprtje razstave »Ženske za vse čase«

Marina Gradišnik, Nejc Lovšin

Foto: zasebni arhiv Petra Levstka

Konec februarja se je v Galeriji Franceta Goršeta v Sodražici odvijalo odprtje razstave Muzejskega društva Ribnica »ŽENSKÉ ZA VSE ČASE«. Dogodek sta popestrili Ajda Klun in Veronika Košmrlj, učenki OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica, za kar se jima iskreno zahvaljujemo.

Razstava in istoimenska publikacija sta nastali v letu 2022, ko smo se v društvu odločili, da ženskam iz naših krajev namenimo več pozornosti. Želeli smo, da se v projekt vključijo vse občine, ki jih delovanje Muzejskega društva Ribnica pokriva tudi po svojem statutu, to so občine Dobrepolje, Loški Potok, Ribnica, Sodražica in Velike Lašče.

Lotili smo se raziskovanja in zbiranja podatkov. Pri tem smo naleteli na lepo število zanimivih, prav tako pa tudi družbeno pomembnih zgodb posameznic, ki so pustile pomemben pečat za celotno družbo. Nekatere so bile operne pevke, slikarke, pisateljice, gospodarstvenice, vidnejše kuharice, zdravnice idr. Vseh naenkrat nismo mogli predstaviti, zato smo z vsakega območja izbrali po eno žensko.

Za občino Ribnica smo izbrali FRANJO BOJČ BIDOVEC, znano zdravnico, ki je pustila svoje ime tudi v znameniti partizanski bolnišnici Franja v Cerknem. Vsestranska umetnica MARA KRALJ zastopa Dobrepolje. Mara Kralj ni bila le žena Toneta Kralja. Bila je slovenska keramičarka, kiparka, slikarka, ilustratorka, oblikovalka lutk in celo filmska maskerka pri snemanju prvega slovenskega filma Na svoji zemlji. V Loškem Potoku je pred več kot 100 leti živela ZOFKA KVEDER. Bila je pisateljica, urednica, borka za enakopravnost žensk in intelektualka. Za občino Velike Lašče je bila izbrana kulturnica MARIJA PERHAJ GORŠE, ki je sooblikovala življenje v kraju tako na področju šolstva, kulture, gledališča kot širšega slovenskega prostora na področju literature.

Za območje občine Sodražica smo izbrali FRANČIŠKO PŠENICA. Frančiška je bila gospodarstvenica, ki je pred dobrimi 100 leti zavzela mesto med moškimi gospodarstveniki in dokazala, da so ženske res na vseh področjih enake moškim. Na nobenem naslovu podjetja Avtopromet Pšenica Sodražica ni napisano njeno ime, pa vendar še danes njeni potomci vedo, da je bilo uspešen družinski posel njena zasluga.

Družina Pšenica je prvotno živela v samem središču sodraškega trga, na mestu, kjer danes stoji stavba vrtca, tik pred vojno,

Avtobus podjetja Avtopromet Pšenica Sodražica.

leta 1940, pa so se iz stare hiše preselili nedaleč stran, kjer njihovi potomci živijo še danes. Frančiška je bila stara dvajset let, ko je povila prvega otroka, do leta 1924, ko je dopolnila 47 let, jih je rodila sedemnajst.

Poleg tega, da je bila na njej skrb za otroke, je uspešno vodila tudi kmetijsko gospodarstvo. Že kmalu po prvi svetovni vojni so dobili koncesijo za prevoz pošte s »šuprčkom« na relaciji Loški Potok–Žlebič. Več let pa so si tudi prizadevali, da bi pridobili koncesijo za vožnjo potnikov z avtobusom na tej relaciji, a jih je komisija nenehno zavračala. Po ohranjenem ustnem spominu se je to dogajalo zaradi pritiskov vpliva konkurenčnih prevoznikov iz Ribnice. Znana je anekdota, ko je Frančiška vzela stvari v svoje roke in pisala v kraljevo pisarno v Beograd, češ rodila sem sedem sinov, pa nikakor ne dobim možnosti, da se preživijo. Na njeno vlogo je menda sam kralj Aleksander napisal »Pa može ovo.« In tako je leta 1938 po letih prizadevanj njen sin končno registriral koncesijo za vožnjo z avtobusom na relaciji Ljubljana–Kočevje in Kočevje–Trava z voznim parkom dveh avtobusov Fiat in Magirus Deutz. Poleg dveh avtobusov so imeli pri hiši tudi osebni avto, namenjen za prevoz oseb.

S prevozništvom si je družina zelo opomogla, saj naj bi v enem dnevu zaslužila mesečno učiteljsko plačo.

Vendar zgodila se je druga svetovna vojna, ki je močno zarezala v usodo družine. Cvetoče podjetje je zamrlo. Avtobus Fiat so zaplenili Italijani ob okupaciji leta 1941, dve leti kasneje so Nemci vzeli še Magirus Deutz. Podjetje si ni nikoli več opomoglo. Frančiška Pšenica je s potrpežljivostjo in pogumom preživela svoja zadnja leta in

umrla leta 1960 v starosti 83 let.

Vsem, ki so podprli projekt, se na tem mestu iskreno zahvaljujemo. Med drugim tudi: Občini Dobrepolje, Občini Loški Potok, Občini Ribnica, Občini Sodražica, Občini Velike Lašče, Dafin d. o. o., Inotherm d. o. o., Košček d. o. o.

VABILO NA SPOMLADANSKO EKSKURZIJO

Muzejsko društvo Ribnica vljudno vabi člane in nečlane društva, da se nam v soboto, 27. maja 2023, pridružite na zanimivi celodnevni spomladanski ekskurziji z naslovom »Po Dolenjski malo drugače«. Tokrat bomo raziskovali in spoznavali nam bližnje, vendar mnogim ne tako dobro poznane kraje.

Več informacij lahko najdete na naši spletni strani www.muzejskodrustvoribnica.si. Prijave sprejemamo do sobote, **13. maja 2023**. Prijavite se lahko preko spletnega obrazca, ki je dosegljiv na naši spletni strani, lahko pa nam pišete na muzejskodrustvoribnica@gmail.com ali nas pokličete na telefon 051 888 619 oz. 041 764 022.

Vljudno vabljeni!

100 let rojstva narodne herojinje Majde Šilc (1923-1944)

Cvetka Vesel

V mesecu marcu je minilo 100 let od rojstva Majde Šilc, prve Slovenke, ki je bila razglašena za narodno herojinjo Jugoslavije.

Marija Majda Šilc je bila doma s Kržetov 35 na Gori. Tu je bila doma njena mama Neža, rojena Samsa. Oče Alojz Šilc se je iz Slatnika priženil na kmetijo v Kržete. V družini je bilo šest otrok. Majda je bila prvorojenka in je dobila ime Marija, doma so jo klicali Micka ali krajše Mica. Majda je njeno partizansko ime.

Že od malega je bila živahen otrok, tako je skočila skozi okno za cucljem in priplezala k materi v klet, drugič se je brez strahu spustila k očetu v vodnjak, ko ga je čistil. V šoli je bila pridna in vzorna učenka. Starše je pregovorila, da so jo dali v Ribnico, kjer je obiskovala tedanjo meščansko šolo. Starši je niso mogli šolati, zato se je izučila za trgovko. Po delu v Ribnici si je službo poiskala v Ljubljani, v trgovini pri Tičarju.

Majda je bila šele osemnajstletno dekle, ko je Ljubljano zasedla italijanska vojska, a se je kot aktivistka hitro vključila v odpor proti okupatorju. Zbirala je papir, prenašala letake in časopise Osvobodilne fronte ter obveze in sanitetni material za partizane. V začetku leta 1942 je odšla v službo v trgovino z živili na Poljanski cesti, katere solastnica je bila Amalija Levstek – Malči iz Sodražice. Obe sta bili povezani z OF in dobivali nove, še pomembnejše in nevarnejše naloge. Ob pomoči Cite Lovrenčič so za mladino izvajali tudi sanitetne tečaje. Domov je prihajala poredko, ob takih priložnostih je medicinski sestri Pavli Levstek v Sodražico prinašala sanitetni material za partizane. Italijani so v Ljubljani veliko sodelavcev OF ujeli in zaprli. Med zaprtimi ilegalci nekdo ni vzdržal mučenja in je Majdo izdal. S ponarejenimi dokumenti je zbežala iz Ljubljane in se priključila partizanom. Postala je bolničarka in hkrati borka. Kot borka je sodelovala v številnih spopadih, kot bolničarka je reševala ranjence iz strelskih jarkov, jim nudila pomoč in jim kaj toplega skuhalo.

Njena drznost in predanost je pogosto prekašala moške kolege, kar je prispevalo, da je bila med borci izredno priljubljena in cenjena. Majda ni bila le junakinja v tem, da je prva jurišala, da je reševala ranjence in tudi ne v tem, da je bila iz-

Fotografija je last družine Šilc, Kržeti

redno iznajdljiva. Majda je bila borka, ki je s svojo besedo, s svojim zgledom in z močjo svoje osebnosti znala prepričati ljudi, predvsem mlade in neizkušene borce. S petjem, igrami, plesom je med borci skrbela tudi za dvig morale.

Majda pa je bila še pesnica, njene pesmi so odražale duh časa. Pesem Vstani mladina je bila pesem o odporu in borbi:

*Vstani, mladina, in stoj kakor hrast,
naj puška stoji ti ob strani;
čuvaj to mlado slovensko nam rast,
katere teptajo tirani!
Mladina slovenska, le hrabro v boj!
Ravnaj se po bratskih junakih iz vzhoda,
v tej borbi s tirani se žrtev ne boj,
če hrabrost je geslo pohoda!*

Pesem je postala mladinska himna potem, ko jo je Marjan Kozina uglasbil in jo v septembru 1943 predal mladini.

Spomladi 1944 se je kot delegatka Ljubljanske brigade udeležila kongresa Zveze protifašistične mladine Jugoslavije v Drvarju. Po vrnitvi v Slovenijo je odšla v Belo krajino, kjer so julija Nemci hoteli zavzeti osvobojeno ozemlje. Majda se je zopet izkazala z jurišem 30 borcev in bork na sovražnika. Na tak način sta bila odbita še dva napada sovražnika, tako

da so boji 14. julija 1944 že skoraj ponehali. Tedaj se je ob cesti blizu vasi Težka Voda zaslišal pok topovske granate, zadnje, ki je eksplodirala tisti dan, ki je usmrtil Majdo Šilc in njenega soborca. Z vsemi vojaškimi častmi so ju pokopali v Podgradu pri Novem mestu.

Majda Šilc je bila dobitnica reda bratstva in enotnosti. 19. junija 1945 je bila kot prva Slovenka razglašena za narodno herojinjo. 22. aprila 1949 so jo prekopali in prepeljali v Grobnico narodnih herojev v Ljubljani.

Mama Neža je ob tem dejala:

»Zakaj me niso poklicali, ko so jo prekopali v Grobnico narodnih herojev v Ljubljani. Z golimi rokami bi jo dvignila iz zemlje, mojo lastno kri, moje koščice ... Nič mi ni ostalo od nje, samo solze so mi ostale ...«

22. julija 1952 je bila na rojstni hiši v Kržetih odkrita spominska plošča. Blizu Težke Vode je na mestu, kjer je padla, postavljena spominsko obeležje. Njeno ime je zapisano na spomeniku v ribniškem Parku kulturnikov, pred vrtcem v Ribnici je postavljen njen doprtni kip. V Sodražici se po njej imenuje cesta, ki pelje proti Gori. Po njej se imenuje tudi ulica v Ljubljani. V Novem mestu pa nosi njeno ime ena od krajevskih skupnosti.

Spominska plošča Majdi Šilc na rojstni hiši v Kržetih (foto: Marko Burger)

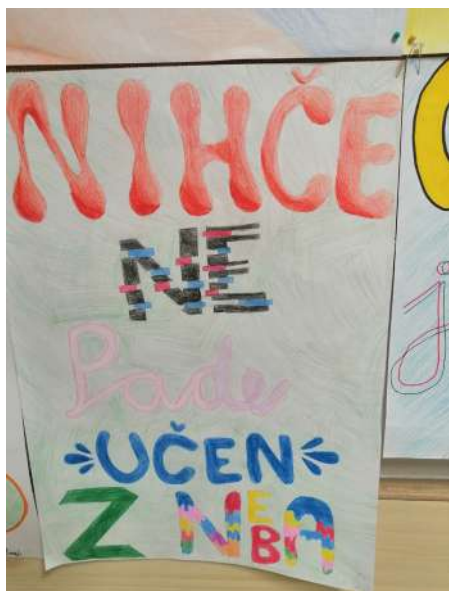
Šolske Prešernove nagrade

Majda Kovačič Cimperman, ravnateljica OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica

Foto: Arhiv OŠ

Na Osnovni šoli dr. Ivana Prijatelja Sodražica smo se v petek, 3. februarja, poklonili Prešernu in drugim kulturnim ustvarjalcem. Pripravili smo kulturno prireditev ob sodelovanju učencev šole, ki so pokazali svojo ustvarjalnost na glasbenem, besednem, dramskem in filmskem področju. Rdeča nit letošnje kulturne prireditve je bila slovenska pisana beseda v slovenskih ljudskih pregovorih, ki se je povezovala s kulturnim projektom na šoli.

Kulturni program tokratne prireditve so sooblikovali učenci predmetne stopnje, člani mladinskega pevskega zbora in glasbeno nadarjeni učenci, ki obiskujejo pouk v Glasbeni šoli Ribnica. Predstavili so se z več inštrumenti, Amadej Žabkar na saksofonu, Marcel in Tobija Žabkar na violončelu in ob klavirski spremljavi Valerije Žabkar, Janina Tomšič na violini, Leon Štupica na harmoniki, Luka Kljun na citrah ter Nadja Pader s pesmima O belissimi capelli ter Dekliška tožba in s klavirsko spremljavo Kristine Jeke. Posebna točka tokratne prireditve pa je bil filmček o kulturi, ki so ga posnele mlade novinarke šole v sklopu izbirnega predmeta pod vodstvom Lucije Petelinšek. Koordinatorici prireditve Kristina Starc in Nika Jakopin sta poskrbeli za celotno podobo dogodka, v katerem so si domiselno sledile točke kulturnega programa.

Na prireditvi smo že sedemnajstič podelili šolske Prešernove nagrade. Priznanje šole in knjižno darilo učencem devetega razreda je znak zahvale za sodelovanje na šolskih in občinskih kulturnih prireditvah v času osnovnošolskega izobraževanja. Tokratnih štiriindvajset učencev šole bo s svojo ustvarjalnostjo in aktivnim sodelovanjem na številnih prireditvah pustilo poseben kulturni pečat šoli in kraju.

Šolsko Prešernovo nagrado so letos prejeli:

- iz 9. a razreda: **Neja Car, Nika Cvar, Jan Divjak, Iza Debeljak, Maks Gregorič, Luka Košir, Manca Levstek, Lovro Matko, Marcel Perušek, Oskar Pintar, Ema Zbačnik** ter
- z 9. b razreda: **Mark Adamič, Filip Arko, Jernej Glavonič, Evgen Indihar, Ajda Klun, Veronika Košmrlj, Timotej Levstek, Luka Marolt, Eva Mihelič, Julija Perovšek, Jan Trdan, Kristijan Zajc, Aleks Zgonc.**

Tudi v letošnjem šolskem letu je na šoli potekal tradicionalni ustvarjalni projekt z naslovom Slovenska pisana beseda v slovenskih ljudskih pregovorih. Slovenske ljudske pregovore so učenci prikazali v učinkovitih vizualnih sporočilih v različnih vrstah tipografije. Skozi likovno nalogo so učenci spoznali komplementarni in kakovostni barvni kontrast ter način barvne modulacije.

V projektu so sodelovali učenci od 6. do 9. razreda. Vsak razred je k ustvarjalnosti pristopil na poseben način. Nastali so enkratni likovni izdelki. Vse izdelke je komisija natančno pregledala in ocenila. Projekt se je zaključil s skupinsko razstavo izdelkov vseh učencev v avli šole. Projekt sta vodili mentorici, učiteljica za likovno umetnost Nika Jakopin in knjižničarka Jelka Dežman.

Nagrajenci letošnjega projekta so:

- iz 6. a razreda: Iza Pirc, Monika Bačnik, Tobija Žabkar, Manca Štupica
- iz 6. b razreda: Ela Lavrič, Iris Mihelič, Luka Zabukovec, Kristina Škulj, Nejka

Gačnik, Julija Pahulje, Kiara Lušin

- iz 7. a razreda: Loti Henigman, Eva Škulj, Tinkara Arko, Gal Šega, Luka Anič
- iz 7. b razreda: Zara Vesel, Teja Petkovič, Laura Zabukovec, Doris Pucelj, Pia Vesel, Kiara Oblak
- iz 8. a razreda: Lija Putre, Anja Pogorelc, Vid Adamič, Neja Prilesnik, Staš Košmrlj, Maja Arko, Matej Kavov
- iz 8. b razreda: Nika Turk, Aljoša Oman, Amadej Žabkar, Kaja Zajc, Anja Marolt
- iz 9. a razreda: Miha Ogrinc, Nika Cvar, Iza Debeljak
- iz 9. b razreda: Veronika Košmrlj, Ajda Klun, Aleks Zgonc, Filip Arko.

S šolskim projektom smo tudi tokrat poskrbeli za ohranjanje ljudskega izročila in naše bogate kulturne dediščine. Tudi v bodoče se bomo trudili, da bomo ustvarjalnost in kulturo živeli in prenašali naprej.

Pomlad pri Sv. Gregorju

Tadeja Bambič
Foto: Peter Centa

Tradicionalna prireditev Praznovanje pomladi ob materinskem dnevu (letos že 15.) je potekala v petek, 24. marca 2023, v dvorani pri Svetem Gregorju. Četrtošolca Zala Marolt in Bor Adamič sta pozdravila in nagovorila vse navzoče. Sledila je igrca z naslovom V šoli in doma. Vsi učenci podružnične šole so na hudomušen način prikazali prizore iz vsakdanjega življenja, ki so se jih naučili pri ustvarjalno-gledališkem krožku pod mentorstvom Tadeje Bambič.

Učenci so nastopili tudi s petjem in pesmimi o prijateljih, o pomladi in o družinskih članih, ki so jih sami spesnili. Pri ustvarjanju sva jih usmerjali učiteljici Tadeja Bambič in Saša Peterlin Sitar, ki vodi pevski zbor na naši šoli.

Zelo smo bili veseli gostov naše prireditve: vokalne skupine Potoški fantje in naših stalnih gostov Mešanega pevskega zbora Sveti Gregor. Vokalno skupino Potoški fantje sestavljajo fantje, v večini iz Loškega Potoka, ki jih družijo tesno prijateljstvo, mladostna energija, želja po druženju, predvsem pa ljubezen do slovenske pesmi in besede. Vodi jo zborovodkinja ga. Mojca Troha. Potoški fantje so nastopili že na številnih prireditvah. Novembra lani so obeležili svojo 10. obletnico delovanja z jubilejnim koncertom v dvorani v Loškem Potoku.

Mešani pevski zbor Sveti Gregor deluje že 68 let. Trenutno šteje 22 članov. Zanjih 25 let je zborovodja g. Tone Kersnič iz Hrovače. S svojim nastopom radi sodelujejo na prireditvah in dogodkih v doma-

čem kraju, pa tudi izven. V zadnjih letih pripravijo skupaj s prijateljskim zborom iz Vinice v Beli krajini samostojni koncert. Za pevski zbor Sv. Gregor je značilno, da v njem prepevajo tudi 3 generacije pevcev iz iste družine. So pa veseli vsakega, ki ima pevski talent in bi se jim pridružil. Na prireditvi so zapeli pesmi Nocoj se mi je sanjalo in Čej so tiste st'zice.

Učenci glasbene šole so z veseljem zaigrali na inštrumente: na klavir Bor Adamič skladbo Bes nad izgubljenim zakladom, na harmoniko Zala Adamič Izidor ovčice pasel, na flavto Julija Marolt Marko skače. Veseli smo, da sta na prireditvi nastopila tudi bivša učenca naše šole petošolka Hana Adamič in šestošolec Gal Modic. Oba sta igrala na harmoniko.

V pomlad smo odpeli in odplesali z ljudskimi plesi, ki smo jih pripravili z mentoricama Tadejo Bambič in Sašo Peterlin Sitar. Na klavirju nas je spremljala Brigita Gregorčič Lenarčič. Vse učiteljice podružnične šole smo ponosne na učence, da so vsi nastopili s pesmimi, plesom in igro.

Ob koncu prireditve smo se zahvali vsem gostom, gledalcem, gospe ravnateljici Majdi Kovačič Cimperman, ki nas podpira pri ustvarjanju, gospodu župniku Andreju Muleju, ki je poskrbel za tehnično opremo, kuharici Tadeji Levstek, pridnim mamam, babicam in ženam, ki so spekle odlično pecivo. Vsi učenci od 1. do 4. razreda so na koncu prireditve razveselili svoje mamice z darilcem. Ob dobrotah in druženju je pomladno vzdušje trajalo še lep del večera.

Mamica, kaj naj ti podarim?

Klavdija Janež in Neža Lesar, učiteljici
Foto: Andrej Kastelic

Učenci 1. a razreda so v mesecu marcu ogromno časa porabili za pripravo razredne prireditve ob materinskem dnevu. Svoje predloge so predstavili učiteljicam, s katerimi so oblikovali pester program, ki so ga povezovali učenci – novinarji. Starše so povabili v četrtek, 23. 3. 2023, ob 17:30 v matično učilnico. Prireditve so otvorili z deklamacijami pesmi znanih avtorjev, jo popestrili z ljudskimi plesi in pesmimi, rajalno igro o Trnuljčici, za vrhunec popoldneva pa podarili poljubčke in objeme kar v angleškem jeziku.

Mamice bi se najbrž strinjale, da je bil najbolj ganljiv prispevek prav ta, v katerem so prvošolci izpostavili lastnost, ki njihovo mamo najbolj opiše. Pri pouku likovne umetnosti in razredni interesni dejavnosti so v zadnjem mesecu izdelovali

unikatna darila, ki so jih na koncu ponosno podarili mamam.

Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili za obisk dogodka v tako velikem številu in za prijetne odzive, ki so nam polepšali dan in dali potrditev, da je prireditev uspeša.

Planica, Planica!

Suzana Voštic, učiteljica

Anže Lanišek, Timi Zajc, Domen Prevc ... To je le nekaj slovenskih junakov, ki so pod budnim očesom učencev 5. a in 5. b ter 10 nogometašev nogometne ekipe OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica poleteli prek 200 m.

Zopet je Zavarovalnica Triglav, kot že leta poprej, nekaj učencem naše šole omogočila ogled smučarskih poletov v Planici. In ne le to, poleg financiranega prevoza in vstopnice (ki je hkrati tudi razglednica z našimi junaki), smo bili v Planici brezplačno deležni tudi štručk s hrenovko ter marmeladnih krofov. Le česa bi si lahko še želeli?

Vzdušje v Planici je bilo čudovito, učenci so raziskali prostor pod planiško velikanko in opazovali pogum vseh letalcev. In kot da bi naši Orli slišali, kako bučno podporo jim s svojim navijaškim panojem (narejenim posebej za to priložnost) in slovenskimi zastavami nudijo naši učenci, so pred našimi očmi poleteli na vsa tri mesta na odru za zmagovalce.

V imenu kolektiva 5. razredov in OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica se iskreno zahvaljujem Zavarovalnici Triglav, ki je našim učencem omogočila to nepozabno doživetje.

Velikonočne delavnice

Milena Bracovič in Katarina Žagar, učiteljici

Ljudje se s pomladjo razveselimo sprehodov in iger v naravi, poslušanja ptičjega petja, prvih pomladnih cvetov in prihajajočih praznikov.

Tudi učenci 2. a in b razreda smo z veseljem pričakali ta čas. Posebej smo se razveselili povabila članic Skupine za poprtnik na velikonočne delavnice. Učilnico smo zamenjali z dvorano v gasilskem domu. Učenci so si naredili predpasnike in se pod vodstvom Vide Čampa in Vide Arko z veliko vnemo lotili oblikovanja venčkov iz testa. Otrokom so pri oblikovanju pomagale pridne roke članic skupine. Skuhale so nam tudi čaj iz domačih zelišč, ki je učencem teknil. Pri delu so zelo uživali.

Medtem ko so se venčki pekli in jajca kuhala v čebulnih olupkih, so izdelovali košarice. Na koncu smo v zahvalo pripravili kratek pevski program.

Z lepimi vtisi smo se poslovili, bogatejši za novo izkušnjo medgeneracijskega sodelovanja, ki bogati obe strani in ohranja tradicijo.

Učiteljici in učenci se Vidi Arko in Vidi Čampa, Mariji Levstek, Nadi Košir, Mariji Tanko, Marini Vesel in Brigiti Košmrlj najlepše zahvaljujemo za sodelovanje in upamo, da se bomo videli še kdaj.

*Na polju rožice cveto,
na drevju pa ptički pojo,
z neba nam sveti sonček zlat,
že prišla je k nam pomlad.*

(J. Bitenc)

Ustvarjanje učencev 5. razreda Detektivi in detektivke

Slavka Tanko, mentorica

Živel sem v Barceloni. Imel sem štiri avtomobile in hišo za milijonarje. Nekega dne sem se odpravil v Slovenijo k družini. Ko sem se vrnil nazaj v Barcelono, sem pogledal v garažo in videl, da manjkata dva avtomobila, in sicer lamborghini za 1.000.000 evrov in tesla za 1.500.500 evrov. To sta bila najdražja avtomobila. Vse hiše v Barceloni sem že pregledal, a mojih avtomobilov ni bilo. Pogledal sem na internet, če tam kaj piše o mojih avtomobilih. Našel sem zločinca. Za seboj je imel že nekaj ropov in tudi umorov. Naslova zločinca pa nisem našel.

V garaži sem opazil čevlje, ki niso bili moji, našel sem tudi sledi in prstne odtise. Nesel sem jih na policijo in policija ga je izsledila. Usedel sem se v avto in odpeljal v Madrid. Tam sem tudi jaz opazil moja dva avta in zločinca. Tudi on me je opazil. S teslo je prelomil ograjo in začel divjati po cesti. Jaz sem mu sledil. Šla sva v predor, kjer se je lopov zabil. Avto je pustil in tekel peš ven. A na drugi strani predora je bila policija, ki ga je aretirala. Jaz sem dobil nazaj avto in nagrado, ker sem ga izsledil. Na žalost so bile to samo moje sanje.

Ožbej Šilc, 5. b

Mesec družine pri Zajčkih

Petra Arko in Maruša Novak,
vzgojiteljici

**Mamica, očka,
bratca in jaz
smo zanimiva družina.
Družni nas domek,
ljubezen in čas –
poln kot vzglavna blazina.
Naša družina
dobro pozna
stroga in resna pravila,
pa tudi šale –
takrat se hahlja,
kot bi pet klovnov gostila.**

(Zvezdana Majhen)

Velik in pomemben del družine so tudi naši stari starši, zato smo se v skupini odločili, da odpremo vrata babicam in dedkom. Z navdušenjem in v velikem številu so se odzvali vabilu ter nam polepšali mesec marec. Na individualnih srečanjih smo izvedeli veliko novega, spoznali poklice, se družili ob plesu, petju, ustvarjanju in pravljicah. Vsakemu posebej in vsem skupaj se prav lepo zahvaljujemo za bogato in prijetno druženje. So dogodki in stvari, ki nimajo cene. Srečanja z vami so bila ena izmed njih.

Očkovo popoldne

Vzgojiteljice z oddelkov Ježki,
Mravljice ter Čebelice

V sredo, 22. 3. 2023, je bil za nas in naše najmlajše, otroke iz skupin Ježki, Mravljice ter Čebelice, prav poseben dan. V popoldanskih urah so otroci svoje očke pripeljali v vrtec in skupaj smo preživeli lepo popoldne. Skupaj so izdelovali košarice, v katere so ob zaključku namestili narcise, s katerimi so presenetili mamice ob materinskem dnevu. Vzgojiteljice upamo, da mamice sedaj razumejo, zakaj na dogodek niso bile povabljeni tudi one.

Pri dejavnosti so nas ne samo otroci, temveč tudi očki zelo presenetili s svojo zavzetostjo in kreativnostjo pri ustvarjanju. Me, vzgojiteljice, in tudi ve, mamice, smo lahko zelo ponosne nanje.

Vsem očkom, ki so se udeležili dogodka s svojimi otroki, se najlepše zahvaljujemo za udeležbo ter sodelovanje, saj so tovrstni dogodki res nekaj posebnega, nepozabnega. Ne zgodi se namreč ravno vsak dan, da se otroci v vrtcu družijo skupaj s svojimi očki, kaj šele ustvarjajo. Otroci ob tovrstnih dogodkih običajno čutijo ponos ter preko sproščenega vzdušja okrepijo zaupanje ter občutek varnosti, ki jim ga vzbujajo vzgojiteljice, kar pozitivno vpliva na dobro počutje v vrtcu ter kakovost predšolske vzgoje.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo tudi Cvetličarni na trgu, ki nam je dobrodušno pomagala pri izbiri ter dobavi primernih lončnic. Hvala.

Pozabljivost ali demenca?

Alenka Adamič, mag. farm.

Kaj je demenca?

Demenca je kronična napredujoča bolezen možganov, ki jo povzročajo spremembe na možganskih celicah. Nastop bolezni je postopen, najpomembnejši zgodnji simptomi so pozabljivost, predvsem težave s kratkoročnim spominom, kasneje se pojavijo še motnje govora, orientacije, slabša se zmožnost učenja novih stvari, pridružijo se vedenjske motnje. Pri demenci gre torej za upad intelektualnih in spominskih sposobnosti osebe. Vendar vsako pozabljanje še ni demenca! O demenci govorimo takrat, ko prvi znaki postanejo tako pogosti, da motijo posameznikovo vsakdanje življenje. Alzheimerjeva bolezen je najpogostejši vzrok demence (60 % vseh demenc), njena pogostnost s starostjo strmo narašča.

Prepoznavanje prvih znakov demence in diagnoza

Starostne spremembe, ki so normalne:

- slabši epizodični spomin (spomin na pretekle dogodke, ki so se človeku zgodili),
- zelo malo prizdet semantični spomin (splošno znanje, večina šolskega znanja, vse, kar se naučimo o svetu okoli sebe),
- povsem ohranjen postopkovni spomin (spomin za večšine oziroma gibe, ki smo se jih naučili in so sedaj popolnoma avtomatizirani – oblačenje, obedovanje, umivanje, kolesarjenje, vožnja avtomobila ...)

S starostjo upada predvsem hitrost, ne pa toliko moč intelektualnega funkcioniranja.

Starostne spremembe, ki niso normalne:

- oseba se izgubi v znanem okolju,
- oseba ne more več slediti usmeritvam, navodilom, receptom,
- oseba pove isto zgodbo več kot 2-krat, ne da bi se tega spomnila,
- oseba vpraša enako vprašanje več kot 2-krat,
- oseba izgubi interes za pogovor, druženje, higieno, ne zanimajo je druge osebe.

Zelo pomembno je, da se oseba (ali bližnji sorodnik) ob prepoznavi prvih znakov demence obrne na osebnega zdravnika, ta pa jo lahko napoti k specialistu za demenco, nevrologu ali psihiatru. Po postavitvi diagnoze se uvede ustrezno zdravljenje.

Zdravila za zdravljenje demence

Zdravila, ki so na voljo, najbolj pomagajo v začetni fazi bolezni ter vsaj za nekaj časa upočasnijo napredovanje oziroma začasno izboljšajo stanje, vendar bolezni ne morejo ozdraviti.

Zdravila za zdravljenje demence so na voljo v različnih farmacevtskih oblikah (tableta, kapsula, transdermalni obliži, peroralna raztopina). Orod disperzibilne tablete se raztopijo v ustih in so tako kot peroralne raztopine namenjene bolnikom, ki imajo težave pri požiranju. Transdermalni obliži se nalepijo na čist neporaščen del kože ter so namenjeni bolnikom, ki peroralne oblike težje prenašajo, saj imajo obliži praviloma manj neželenih učinkov na prebavni trakt. Pri uporabi obližev lahko na koži pride do reakcij na mestu apliciranja, ki so obi-

čajno blage. Pri menjavi obližev morajo biti bolniki pozorni, da pred namestitvijo novega vedno odstranijo predhodni obliž ter novega obliža ne nameščajo na isti predel kože v roku 14 dni. Pri farmacevtskih oblikah s podaljšanim sproščanjem je potrebno upoštevati, da se praviloma tablet ne lomi ali drobi ter kapsul ne odpira. V nasprotnem primeru se bo najverjetneje učinek zmanjšal oziroma je večja verjetnost za pojav neželenih učinkov.

Demenco lahko spremljajo tudi drugi vedenjski simptomi, kot so vznemirljenost, depresija, halucinacije ... Takrat zdravnik za zdravljenje teh simptomov predpiše še druga zdravila (antidepresivi, antipsihotiki in pomirjevala).

Zdravila in dementni bolnik v domačem okolju

Za optimalen učinek zdravila je potrebno, da ga bolnik redno uporablja, kar je zaradi narave same bolezni pri bolnikih z demenco še posebej težko zagotoviti. Bolniki si lahko pomagajo z opomniki (aplikacije na mobilnem telefonu), dnevniki, dozirniki zdravil ... Z napredovanjem bolezni pa je nujno, da se v zdravljenje vključijo tudi najbližji.

Bolniki, ki imajo poleg demence tudi kašno drugo kronično bolezen (povišan krvni tlak, sladkorna bolezen, astma ali KOPB, jemljejo zdravila proti strjevanju krvi ...), morajo še posebej natančno spremljati jemanje svojih zdravil. Zaradi izpuščenih odmerkov ali pomotoma vzetih večjih količin zdravil lahko pride do resnih zdravstvenih težav.

V kolikor imate težave pri jemanju zdravil oziroma skrbite za osebo z demenco, svetujemo, da se oglasite v lekarni, kjer boste izvedeli vse, kar morate vedeti o zdravilih, ki jih jemljete vi ali svojec z demenco.

ZDRAVSTVENI DOM dr. Janeza Oražma Ribnica vabi vse bodoče starše, da se udeležijo spletnih predavanj

PRIPRAVA NA POROD IN STARŠEVSTVO

Pridobili boste veliko koristnih informacij o:

- nosečnosti,
- porodu,
- poporodnem obdobju,
- dojenju ter
- negi novorojenčka.

Predavanja so namenjena tako prvorodkam, kot tudi staršem, ki želijo le osvežiti znanje.

Prehod v materinstvo in očetovstvo bo z novim znanjem gotovo lažji.

Dobimo se: **3x v zgodnji nosečnosti** (do 20. tedna) in **5x po 30. tednu nosečnosti**.

Predavanja so ob sredah ob **18. uri**.

Vsa predavanja so **brezplačna**.

Podrobnosti PREDAVANJ: <https://www.zdribnica.si/>

Prijave: 031 342 819, maja.zagar@zdribnica.si

Učenje – osebna rast

Katarina Arko iz društva ZDRAV.si

Foto: Freepik

Ali kdaj pomislimo, da je učenje naša stalnica, da nas spremlja od rojstva do smrti, le nivoji učenja se spreminjajo? Pravzaprav je vse življenje eno samo učenje, ki je odvisno od okolja, časa, našega starostnega obdobja, dojetanja in sposobnosti.

V začetku življenja sprejemamo predvsem znanje od svojih staršev, vzgojiteljev, šole in drugih institucij, kjer se učimo osnove preživetja, raznih spretnosti in aktivnosti. Pridobivamo znanje, ki je splošno določeno za vse. Če smo na katerem področju bolj dojemljivi in zainteresirani zanj, si vzamemo tudi čas, da spretnosti, ki so nam pisane na kožo oz. si jih resnično želimo delati, osvojimo, se jih naučimo in živimo. To je tisto, kar nas notranje bogati. Vsako življenjsko obdobje ima svoje značilnosti, zato je odlično, da si znamo prisluhniti, delovati, da nam je to omogočeno in tudi spodbujeno. Le tako se lahko razvijemo v zdravega, samostojnega, zadovoljnega, odgovornega in razumevajočega Človeka. To ne pride samo po sebi. Prisotna mora biti želja po samorazvoju, po nenehnem izboljševanju samega sebe v vseh ozirih, kar pa ni vedno lahko. Tekom življenja se srečujemo z različnimi situacijami in naš odziv je tisti, ki pokaže nivo zrelosti in modrosti.

Da dosežemo ustrezen nivo osebne rasti, ko se počutimo umirjeni in v ravnovesju, je potrebno nenehno izboljševanje samega sebe na vseh nivojih, tako fizičnem, čustvenem, mentalnem, družbenem in duhovnem, saj smo večplastna bitja in vse naj bi bilo čimbolj v ravnovesju. Veliko je govora o osebni rasti, predstave pa so pogosto različne. To ni nekaj fiksnega in izven nas, niti ni časovno določeno, omejeno, temveč je neprestani proces spreminjanja, učenja in razvijanja skozi način razmišljanja, čustvovanja, doživljanja, učenja in vedenja. Je nekaj znotraj nas, kar nas izpopolnjuje, osvobaja in spreminja naša življenja v vedno boljše verzije sebe.

To ne pomeni, da se ne srečujemo s slabimi in težkimi situacijami, le odzivi so na podlagi pridobljenih veščin, vrlin, izkušenj drugačni. Pripravljene smo se soočiti z najglobljimi, najtežjimi in tudi najbolj bolečimi situacijami, ki smo jih prepoznali kot izziv v interakciji z okoljem, običajno je to z nekom, ki nam je blizu. Zato je res pomembno nameniti sebi čas,

biti čuječ in popolnoma prisoten v vsaki situaciji. Razpršenost uma nas odmika od samega sebe in težko zaznamo, kaj čutimo. Običajno takrat niti ni pripravljenosti po spremembi, ker pričakujemo, da se bodo drugi spremenili, česar pa seveda ne bomo doživeli. Spremenimo lahko le sami sebe in svoje odzive na dogodke. Postopoma ugotovimo, da se začne tudi okolica spreminjati. Pri vsem tem je dobro opazovati odzive svojega telesa. Ko imamo umirjen um in sproščen dih v vsaki situaciji, nas čustva ne premikajo iz enega kota v drugega, takrat lahko rečemo, da smo napredovali. Ugotovimo, da smo naučene čustvene odzive, ki smo jih pridobili z duhovnim samokultiviranjem, dvignili na višji nivo. To pa ne pride čez noč. Napredek naše osebne rasti se odraža tudi na fizičnem zdravju, saj vemo, da se večina težav začne na psihičnem oz. čustvenem nivoju. Ne znamo postavljati osebne meje, se ne spoštujemo dovolj in pogosto dovolimo, da drugi odločajo o nas in nam postavljajo meje. S čustvi seveda ni nič narobe. So sestavni del našega življenja. Če te nekaj moti, se najprej umiri, opazuj, podihaj, sprosti in se nato odzovi, sicer imaš še dodaten problem.

Dobro je spremljati svoj notranji odziv, ga sproščati in se redno vračati v center, da je um miren in duh jasen. Vse premaganje zunanjih ovir je začasno. Notranje uravnavanje pa je stalno. Osebna rast se ne more meriti in primerjati, je osebna in vsak sam najbolj zaznava to s svojim počutjem, zdravstvenim stanjem in notranjo umirjenostjo – zadovoljstvom na vseh nivojih. Starost pri tem ni omejitev. Seveda z leti postanemo bolj modri, vendar je osebna rast vseživljenjski proces in nikoli nismo preveč stari, da ne bi lahko še česa spremenili, izboljšali in pridobili več radoživosti, počeli stvari, ki nas radostijo, izpolnjujejo in občutili več miru in zadovoljstva v sebi.

Občutiti radost, toplino v srcu privabi tudi nasmešek na usta, takrat smo v takaj in zdaj, ne glede na to, kaj počnemo. Imamo fokus, kar izniči nihanja v obnašanju (čustvovanju) ali ko ga izgubimo, se pojavijo čustva in um začne ustvarjati zgodbe. Takrat je dobro zaznati problem, delovati in se vrniti v radost. Ko se začnemo čustveno odzivati, začnemo urejati druge ali pa dopustimo, da nas popravljajo. Karkoli počnemo, naj pod-

pira življenje nas in tudi drugih.

Ko si dovolimo biti, zbudimo znotraj sebe tudi voljo in le v tem primeru duh raste. Občutimo radost, smo osredotočeni in se ustvarjalno odzivamo. Smo sproščeni, kar je pogoj, da vse, kar počnemo, delamo z ljubeznijo in ne zaradi prisile.

Raziskovanje samega sebe se začne s postavljanjem vprašanj sebi, samoraziskovanjem in delovanjem v smeri boljšega sebe. Zato je samodisciplina ena od ključnih vrlin. Telo potrebuje dnevno vsaj 20 minut, da se resetira iz napetosti na katerem koli področju in vrlin se na silo ne da osvojiti, ker niso pristne. Radost na silo bo izčrpala srca. Ko postavimo odnos znotraj sebe, delujemo dobro tudi z okolico.

Poznamo 5 glavnih jin organov in vse čustvovanje se dogaja znotraj njih. Ko se naučimo pozorno spremljati telo in prepoznavati čustva, kako jih preobraziti v vrlino, najdemo sebe brez »jaz«. Najdemo svojo pot in jo živimo. Ko »jaza« ne opazimo več, imamo veliko bolj gladko življenje, ki je temelj zadovoljstva. To dosežemo, ko razvijemo pozornost in znamo vzdrževati svoj center, smo v zavedanju in prisotnosti, tukaj in zdaj, takrat lahko prisluhnemo notranjemu vzgibu življenja. Zato se učimo in se notranje razvijamo na vseh nivojih, da postanemo in ostanemo vedno boljši človek.

Želim vsem nam, da živimo čim bolj v miru in ravnovesju vseh segmentov svojega življenjskega kroga.

DOGODKI v okviru društva ZDRAV.si

- **22.4. Izmenjava semen in sadik:** prinesite vse, kar se vključuje v vrtničkarstvo, samooskrbo in imate nekaj več za izmenjavo. Dobimo se na tržnici v Sodražici.
- **13.5. Od 9. do 16. ure: delavnica samopomoči** »Z roko v roki in naravo«, kjer bomo začeli z gibalnimi vajami, predstavljene bodo osnove refleksoterapije na dlaneh za samopomoč pod vodstvom odlične mentorice Simone Budna in priprava obroka iz divjih rastlin, ki jih bomo skupaj nabrali v naši čudoviti okolici.
- **24.5. Samozdravilne vibracije s predavateljico Nerino Darman,** kjer bo govora o avtoimunskih obolenjih. Dobrodošli ob 18. uri na sedežu društva ZDRAV.si, Slemenska c. 17.
- **Vsak torek od 18.30–20.00 ure poteka energijska vadba** za aktivne ženske v živo na naslovu društva.

Starejši na rokodelski delavnici

Marija Kos

Foto: Gregor Pirc

V sredo, 29. marca, smo dopoldne imeli v Krekovem domu v galeriji Franceta Goršeta starejši naše občine delavnico vključevanja v rokodelske in turistične dejavnosti. Delavnice se nas je udeležilo 16 starejših občanov.

Za predstavitev in prikaz rokodelske dejavnosti sta bila povabljeni Pavle Hočevar in rokodelca France Jaklič. Najprej nam je nekaj o rokodelstvu v ribniški in sodraški občini povedal gospod Pavle Hočevar, potem pa nam je svoje rokodelske spretnosti predstavil gospod France Jaklič iz Sajevca. Kot vemo, začeti prodaje ribniških rokodelskih izdelkov segajo v leto 1492, ko je cesar Friderik III. dal prebivalcem naših krajev poseben privilegij, tako imenovani krošnjarski patent, s katerim je dodelil kmetom našega območja pravico do prostega trgovanja z žitom, platnom in doma izdelano suho robo po deželah svojega cesarstva. Najbolj poznan izdelovalec rokodelskih izdelkov v ribniški dolini je sajevški France Jaklič, ki je pintar, to je izdelovalec škafov – posodar. Predstavil nam je svoje izdelke, ki jih izdeluje iz našega lesa, pa tudi iz gorskega bora, ki raste zelo visoko na gozdni meji in mu ga dobavljajo iz Avstrije. Iz tega bora največ izdeluje posode za žito za Avstrijce. Iz našega lesa pa izdeluje razne škafe in škafece, golide in golidice ter druge majhne lesene posode, ki se zdaj najbolj uporabljajo kot okrasje in darila. Izdeluje tudi posode in obroče za saveljsko štehvanje. Obroče izdeluje iz leske, ki raste v Mali gori. Štehvanje je stara ljudska fantovska igra, ki se je ohranila do današnjih dni. Igra poteka tako, da se v tla zabije lesen drog, na katerega se povezne lesen sodček, obit z leskovimi obroči. Fantje nato na kobilah jezdijo mimo in zbijajo sodček s posebnimi kovinskimi kiji. Nato med ježo lovijo te obroče, na koncu pa trikrat jezdijo za nagradni venec. France Jaklič nam je s svojo spretnostjo prikazal svoje delo in izdelke ter nas zabaval s svojo duhovitostjo, da smo se tudi nasmejali.

Poleg tega smo si s 3D očali ogledali še posek drevja za Jakličeve izdelke in delo v njegovi delavnici v Sajevcu ter še delavnico in delo v Zgončevi delavnici v Jelovcu, pa tudi prehranjevanje medvedke s tremi mladički s koruzo, nastavljeno zanje v gozdu.

Bilo je lepo, koristno in zabavno. Takih in podobnih delavnic si še želimo.

Večgeneracijski center Skupaj

Tanja Struna

Večgeneracijski center Skupaj je v Občini Sodražica aktiven že od leta 2017. Predstavlja prostor srečevanja in medgeneracijskega druženja preko vključevanja v različne brezplačne delavnice.

Občina Sodražica zagotavlja brezplačne prostore za delovanje centra in prispeva del finančnih sredstev, koordinira ga Ljudska univerza Kočevje, do septembra 2021 pa je bil sofinanciran tudi s strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in Evropskega socialnega sklada v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020.

Ker je bil projekt Večgeneracijski center Skupaj med občani Sodražice zelo dobro sprejet, se je Občina Sodražica odločila, da kljub zaključku projekta s sofinanciranjem nadaljuje tudi v letih 2022 in 2023.

V tem času smo izvedli paleto različnih delavnic, najbolj obiskane so bile ustvarjalne delavnice in Prehranske urice z dr. Anjo Meszaroš, univ. dipl. inž. živ. teh. V jeseni 2022 smo začeli z »Malo šolo začimb«, ki imajo poleg tega, da nam popestrijo marsikatero jed, tudi zdravilne učinke. Spoznavali smo lovor, majaron, čebulo, baziliko, koriander, v aprilu in maju nas čakata še hren in kajenski poper. Predavateljica Anja vsako delavnico podkrepi še z okusno pripravljenimi jedmi in pripravki ter tako še malo razvaja naše brbončice.

Ljudska univerza Kočevje je zelo ponosna na dobro sodelovanje z Občino Sodražica in njenimi občani in upamo, da dobre odnose ohranimo tudi v prihodnje.

DRUŠTVO UPOKOJENCEV RIBNICA VABI

LETOVANJE V IZOLI

Društvo upokojencev Ribnica obvešča, da v mesecu maju razpisuje letovanje v Izoli, in sicer v Hotelu Delfin, v času 22. 5. 2023–29. 5. 2023. Prijave sprejemamo do zasedenosti v prostorih društva – Knafljev trg 4, Ribnica vsak ponedeljek od 9. do 11. ure ali pa na telefonsko številko 031 608 161 (ga. Mija). Lepo vabljeni!

POHOD NA GRMADO

Društvo upokojencev Ribnica vabi upokojence, da se 1. maja pridružijo pohodu na Grmado. Prijave na pohod zbiramo na sedežu društva – Knafljev trg 4, Ribnica ali pa na telefonsko številko 031 608 161 (ga. Mija). Lepo bo.

Zbor članov DU Sodražica

Milka Gornik, predsednica DU

Foto: Zmaga Mohorič

Leto dni je hitro naokoli in potrebno je analizirati delo društva. Tako smo 18. 3. 2023 sklicali zbor članov, ki je potekal v dvorani gasilskega doma Sodražica. Vabilu se je odzvalo kar 98 članov ter gostje: župan mag. Blaž Milavec, predsednik Pokrajinske zveze društev upokojencev (v nadaljevanju PZDU) Dolenjske in Bele krajine Dušan Kraševc ter predstavnik DU Loški Potok in Ribnica.

V nadaljevanju je zbor potekal po predpisanem dnevnem redu. Po vseh poročilih o delovanju društva v preteklem letu in načrtih za leto 2023 je bilo potrebno izvesti glasovanje. Vsa poročila so bila soglasno sprejeta. Sledile so besede gostov. Župan je pohvalil dobro in uspešno delo društva ter sodelovanje z občino na področjih naših zmožnosti. Pohvalil je tudi humanitarno delo prostovoljk in prostoferjev, ki je še kako pomembno za

lajšanje težav in potreb naših občanov. Vse prisotne je seznanil, da se pripravljajo nov projekt, in sicer izgradnja doma starejših občanov, v katerem bo tudi fizioterapija in dnevno varstvo. Pripravlja se tudi nega na domu in program za boljšo povezanost avtobusnih linij. Nato je vse navzoče pozdravil tudi predsednik PZDU Dušan Kraševc, ki je prav tako pohvalil uspešnost društva in sodelovanje s pokrajino in sosednjimi društvi. Zahvalil se je tudi za korekten odziv in finančno podporo občine pri izvedbi revije pevskih zborov Dolenjske in Bele krajine, ki je bila 5. 11. 2022. Naj omenim, da je nastopilo devet zborov s 180 nastopajočimi. Pozdrav in pohvalo sta izrekla tudi predstavnik DU Loški Potok in Ribnica. Po končanem uradnem delu je sledila pogostitev, ki jo je pripravilo in postreglo gostinstvo Pugelj.

Na koncu se prav lepo zahvaljujem vsem, ki pomagate pri pripravi katerekoli dogodka, ki nas druži in razveseljuje. Pristrčna hvala tudi našim članicam, ki vedno poskrbijo, da je za podaljšanje druženja na mizah nekaj slanega in sladkega. Še enkrat hvala vsem. Zdrave in tople pomladne dni vam želim!

Izobraževanja na Univerzi za tretje življenjsko obdobje

Matjaž Nosan

V Društvu Univerza za tretje življenjsko obdobje Ribnica, Sodražica, Loški Potok zaključujemo četrto študijsko leto 2022/2023 in z zadovoljstvom ugotavljamo, da je interes starejših občank in občanov za ponujene vsebine iz leta v leto večji. Število vseh izobraževalnih skupin se je glede na lani skorajda podvojilo in tudi članstvo je številčno krepko preseгло dvestotico.

Letos se je izobraževalo doslej največje število »tretjedobnikov« in kot se za suhorobarsko okolje spodobi, je bilo največ interesa za aktualna praktična znanja. Med ponujenimi vsebinami je največ zanimanja za uporabo pametnih telefonov, sledijo tuji jeziki, pohodništvo in računalništvo. V Sodražici potekata izobraževanja za uporabo telefonov v dveh skupinah, ki bosta opravili vsaka po 40 študijskih ur. Poleg njih Občina Sodražica v sejni sobi gosti tudi skupino za likovno ustvarjanje in po zaključku izobraževanja se lahko nadejamo razstave njihovih del. Janez Mihelič že dve leti vodi pohodniško skupino Spoznajte Claustro in tudi zanjo je v vseh treh občinah veliko zanimanja. V aprilu in maju bo v Sodražici

prvič potekal trening balinanja za starejše, ki bo zanimiv tudi po tem, da je bil edino zanj enak interes tako pri ženskah kot pri moških. V vseh drugih skupinah prevladujejo ženske. Izobraževalne skupine organiziramo praviloma v tisti od treh občin, iz katere je za posamezno vsebino največ prijavnjav, seveda pa se lahko vsak član Društva UTŽO vključi v katerokoli skupino.

Predvideni finančni stroški izobraževanja za 22/23 bodo znašali preko 16.000 evrov. Polovico tega zneska pokrijejo občine. Na razpisu Ministrstva RS za izobraževanje smo lani pridobili 3000 evrov in upamo, da bo tako tudi letos. Preostanek stroškov bo pokrit iz članarin in doplačil udeležencev v nadaljevalnih tečajih. Upravni odpor DUTŽ je določil, da znaša v š. l. 22/23 posamezna finančna soudeležba 15 evrov. Za udeležbo na kateremkoli začetnem tečaju je pogoj zgolj plačana članarina 10 evrov. Občina Sodražica pomembno prispeva, da stroški niso večji, saj društvu ne zaračunava najemnine za uporabo sejne sobe. Najemnine so sicer eden od dveh največjih stroškov.

Povečevanje interesa za izobraževanja na Univerzi za tretje življenjsko obdobje

je razlog, da bomo za študijsko leto 2023/2024 razširili ponudbo vsebin in poskušali zagotoviti financiranje brez sofinanciranja udeležencev. Predvsem bomo razširili ponudbo na področju izobraževanja, ki bodo vključevala tudi telesno aktivnost in gibanje na svežem zraku. Za razliko od sorodnih društev, ki delujejo v večjih mestnih središčih, imamo za to idealne pogoje in vsekakor dovolj neznanih zanimivosti v našem bivalnem okolju.

Poleg tega uvajamo nov način izobraževanja starejših z organizacijo raziskovalnih dejavnosti. Vključevale bodo terensko zbiranje podatkov, predmetov, fotografiranje in anketiranje o naši naravni in kulturni dediščini. Temu bo sledila analiza zbranega materiala in izdelava zaključnega poročila, ki bo javno predstavljeno. Vse zainteresirane Sodražane vabimo, da premislijo, kaj bi bilo v Občini Sodražica vredno raziskati in društvu posredujejo svoje predloge.

Aktivnosti Šedržank

Petra Marn

V petek, 3. marca, smo se Šedržanke zbale na delavnici, ki jo je vodila naša članica Martina Pirnat. Zaupala nam je, kako narediti testo in speči kruh iz modela, ter nas naučila pripraviti šedrški želodec z mesnim nadevom. Peka obeh kvašenih izdelkov je pod Martino roko resnično uspela.

Aprila se članice udeležujemo čistilne akcije ter sodelujemo na Vampijadi – vabljeni, da nas obiščete.

Skupina Šedržank je ponovno lepo zaživela in ima tisto pravo pozitivno (nasmejana) energijo, ki jo v tem »norem« času vsi še kako rabimo. Lepo povabljene dekleta, žene, da se včlanite v sekcijo Šedržank in da sodelujete v naši skupini: na delavnicah, izobraženjih ter tudi pomagata na prireditvah oz. drugi aktivnostih. Obljubljam vam, da boste pridobile znanje z različnih področij, pozitivna energija pa bo pripomogla k boljšemu počutju v današnjem hitrem tempu življenja.

Kam z ostanki velikonočnih dobrot?

Anita Kranjc

V današnji poplavi raznih kuharskih oddaj in tekmovanj je težko navdušiti s čim novim.

V receptu, ki ga najdem, se včasih pojavi kakšna začimba, za katero še nisem slišala, kakšne sestavine, ki jih nimam ravno pri roki ali nisem navdušena nad njihovim okusom. Navsezadnje je potrebno upoštevati tudi družinski proračun, namenjen za hrano. Jaz osebno se izogibam tudi receptom, kjer so točno določene količine. Pač rada improviziram. Včasih je rezultat samo sprejemljiv, včasih pa zavidljiv.

Tale prispevek nastaja v predprazničnem času, ko bom prav gotovo skuhalo kakšno jajce več, ostal bo kakšen kos šunke in klobase, pa tudi hrena ne pojemo vsega. Zato je to pravi čas, da vam povem, kaj naredim z »ostanki«. Potrebno je samo še skuhati nekaj krompirja (pb. 3 srednje veliki krompirji na odraslo osebo) in sestavine zložiti.

Najprej pripravim polivko: eno jajce, kislina in sladka smetana, sol, poper, drobno nariban hren. Po želji dodam še kakšno začimbo, ki je ne morem pogrešati, npr. timijan. To tekočo zmes pustim počivati. Med tem časom olupljen krompir narežem na kolobarje in jih polagam na pomaščen pekač, tako da prekrijejo dno. Nadaljujem z narezano šunko in klobasami, nato z jajci ter prelijem z delom polivke. Postopek ponavljam, dokler mi ne zmanjka materiala (2-3 krat), paziti pa moram, da mi za zadnjo plast ostaneta krompir in polivka. Pekač potisnem v vročo pečico (180–200 °C) in počakam, da se vrhna plast obarva z zlato rjavo barvo. Vzajem iz pečice, pustim malo počivati, nato pa še toplo postrežem s poljubno zeleno solato.

Slikovne podpore recepta nimam, ker prispevek pišem pred prazniki, vam ga pa zagotovo predložim v naslednji številki glasila. Do takrat pa lep pozdrav.

OPRAVIČILO

V prejšnji številki *Suhorobarja* je bil objavljen članek z naslovom *Aktiven december Skupine za poprtnik*. Pri naštevanju vseh sodelujočih mentoric, ki so pomagale izpeljati delavnice, ni bila omenjena Fani Lavrič. Fani je edina aktivna članica, ki prihaja iz Gore in je udeležencem predbožičnih delavnic pomagala pri izdelavi poprtnikov, za kar se ji najlepše zahvaljujemo. Verjamemo, da je Fani s svojim znanjem in izkušnjami razkrila marsikatero skrivnost, da so poprtniki še lepše uspeli, hkrati pa se ji opravičujemo, da ni bila navedena v decembrskem članku.

Kviz gasilske mladine

Jože Andolšek, GZ Ribnica

Foto: Hinko Klun, Miha Jeriha

V soboto, 4. marca 2023, se je v OŠ Sodražica zbralo 82 ekip s po tremi tekmovalci, možno rezervo in mentorjem, kar številčno pomeni okoli 250 mladih gasilcev in 82 mentorjev, na kvizu gasilske mladine GZ Ribnica. Za samo izvedbo je skrbelo 20 sodnikov ter 10 redarjev. Zraven so pomagali še nekateri mentorji.

Po prijavih na komisiji A, kjer se preveri ustrezna starost tekmovalcev in sam prijavi list, so se tekmovalci odpravili v športno dvorano na jutranji zbor in otvoritev tekmovanja. Nekaj besed za uvodni nagovor sta povedala regijski poveljnik Borut Lončarevič in ravnateljica OŠ Sodražica Majda Kovačič Cimperman.

Po jutranjem zboru se je tekmovanje odvijalo dalje po časovnici, ki v praksi ni veliko odstopala od načrtovanih časov. To pomeni, da so vse ekipe iz kategorije pionirjev in pripravnikov odšle v 5 učilnic na teoretični del. Na preverjanju so imeli najprej test DRŽI – NE DRŽI iz splošnega gasilskega znanja, nato so imeli vprašanja z obkroževanjem iz tematike prve pomoči. Sledil je za večino najtežji test iz požarne preventive, kjer so morali poiskati rešitve za več tipov vprašanj. Na koncu so imeli še test POIŠČI BESEDE in KRIŽANKA, kjer so morali poiskati besede iz gasilske tematike na takšen ali drugačen način.

Medtem so se ekipe iz kategorije mladincev po časovnici lotile praktičnega dela, ki je bil sestavljen iz dveh točk: čim hitrejša štafeta izvedba treh predpisanih vozlov in vaje iz gasilske spretnosti, kjer vsak tekmovalec štafeto opravi svojo nalogo na svoji progi.

Po teoretičnem testiranju pionirjev in pripravnikov so se ti odpravili na praktične vaje, mladinci pa so se lotili teoretičnih nalog. Tako rekoč so se zamenjali. Okoli 12. ure se je zaključilo preverjanje, potem pa je bilo potrebno še oceniti teste in vnesti rezultate v program za obračun, za kar skrbi komisija B.

Ob 13:00 so tekmovalci z velikimi pričakovanji dočakali rezultate. Vse navzoče sta postrojila predsednik komisije za mladino na GZ Ribnica, Sebastijan Podobnik, ki je bil vodja tekmovanja, in poveljnik GZ Ribnica Janez Puželj, ki je bil predsednik tekmovalnega odbora. Nato je najprej nekaj besed povedal župan občine Sodražica, Blaž Milavec, in podžupan občine Ribnica, Vojko Štanfelj. Poročilo o delu komisije B je podal Jože Andolšek. Same rezultate je od mlajših kategorij proti starejšim in od zadnjega mesta naprej prebrala predsednica ocenjevalne komisije za teorijo, Anita Andolšek. Vsaka ekipa je prejela priznanje, natisnjeno samo za to priložnost, najboljše tri ekipe v vsaki kategoriji so v domače gasilske domove odnesle tudi pokal in medalje.

Prve tri ekipe iz vsake kategorije so se uvrstile na regijsko tekmovanje, ki je bilo v soboto, 18. marca, isto v Sodražici po istem receptu kot gasilski kviz na nivoju GZ Ribnica. Tokrat je bilo na regijskem nivoju skupaj 48 ekip, kar številčno pomeni okoli 200 mladih gasilcev in mentorjev. Vodja regijskega tekmovanja je bil regijski predsednik komisije za mladino Marko Katern in predsednik tekmovalnega odbora Janez Puželj, poveljnik GZ Ribnica. Za pošteno sojenje je tokrat poskrbelo 30 sodnikov iz cele regije.

V dobrem vzdušju ob izjemnem sodraškem gostoljubju in ob odlični organizaciji GZ Ribnica so vse ekipe še enkrat opravile vse predpisane naloge, tokrat v precej hujši konkurenci. Prvi dve ekipi iz vsake kategorije na regijskem kvizu se uvrstita na državno tekmovanje.

Vsem ekipam čestitamo in jim želimo veliko tekmovalne sreče

naprej na državnem kvizu. Še enkrat se je pokazalo, da smo v naši zvezi pred leti pravilno začrtali program za mladino, saj so iz naše zveze uvrščene na državni kviz kar 3 ekipe od 6 iz regije Ljubljana 2. Regija obsega poleg naše zveze še 5 ostalih gasilskih zvez.

Za organizacijo obeh tekmovanj, pomoč in podporo se mladinska komisija GZ Ribnica zahvaljuje vsem sodnikom, ki so se odzvali povabilu, gasilskemu sektorju Sodražica, gostitelju dogodka, tehničnemu osebju ter občini Sodražica in OŠ Sodražica za brezplačen najem dvorane in šole. Nenazadnje pa se zahvaljujemo predvsem vsem mentorjem in gasilskemu podmladku, saj brez njih tekmovanja ne bi bilo.

Sicer je pa bistvo takih tekmovanj, da se otroci naučijo osnov gasilstva, discipline in ostalih življenjskih vrednot, ki jim bodo v življenju prišle še kako prav. V službi (mladega) ljudstva na pomoč!

Na kvizu tudi PGD Žimarice, Globel in Podklanec

Branko Benčina, mentor mladine

Iz Prostovoljnega gasilskega društva Žimarice, Globel in Podklanec smo se tekmovanja udeležili s petimi ekipami, in sicer dvema ekipama pionirjev in tremi ekipami mladincev. Ekipo pionirjev so sestavljali Julij Klun, Andraž Vesel in Matjevč Indihar, medtem ko so pionirke zastopale Sara Košir, Lana Gornik in Zala Perušek. Za mladince sta tekmovali dve fantovski ekipi, kateri so sestavljali Nejc Kovačič, Matic Kovačič in Dominik Pahulje ter Aljoša Oman, Ažbe Turk in Gal Šega. Nika Gornik, Manca Košir in Ajda Klun so zastopale mladinke. Čestitamo vsem tekmovalcem za dosežen uspeh. Zahvala pa gre tudi mentorjem, ki so mlade gasilce in gasilke pripravljali na tekmovanje.

Uspehi Sibor Inotherm

Elvis Podlogar, predsednik Siborja
Foto: arhiv kluba, Klemen Kožuh

Državno prvenstvo v duo sistemu, Ribnica 2023

Štirje slovenski klubi so v soboto, 4. 3. 2023, sodelovali na državnem prvenstvu v v duo sistemu za vse kategorije v Športnem centru Ribnica v organizaciji ŠD Sibor. Na tekmovanju je nastopilo preko 130 tekmovalcev in 70 parov. Tekmovanje je kot druga tekma štelo tudi za seštevek v slovenskem pokalu v duo sistemu 2023. Finale slovenskega duo pokala bo 18. 3. 2023 v Grižah.

Ekipa Sibor Inotherm je s 60 člani oz. 58 pari osvojila 48 medalj, in sicer 16 naslovov državnih prvakov, 16 državnih podprvakov in 16 članov je osvojilo bronasto medaljo. Tekmovalka Sara Divjak iz Sodražice je dosegla 1. mesto. Čestitke vsem tekmovalcem in zahvala vsem ostalim za pomoč pri organizaciji.

Evropsko prvenstvo v ju-jitsu, Francija 2023

Med 10. 3. 2023 in 12. 3. 2023 je v Franciji v mestu Verqu in potekalo Evropsko prvenstvo za kategorije U16, kadete in mladince, in sicer v ju-jitsu borbah, duo sistemu, show duo sistemu ter ne-wazi, ki se ga je udeležilo 27 držav in preko 819 tekmovalcev. Evropskega prvenstva se je pod okriljem Ju-jitsu zveze Slovenije udeležilo tudi 28 slovenskih reprezentantov, ki so slovenske barve odločno zastopali.

Za 12 članov Siborja se je Evropsko prvenstvo v Franciji zaključilo izjemno. Skupaj so osvojili 6 medalj (1 zlato, 4 srebrne in 1 bronasto medaljo), in sicer v vseh kategorijah v katerih so naši člani nastopili (mladinski, kadetski in U16, tako v borbah kot duo sistemu).

Uvrstitve naših članov iz Sodražice:

- Neža Levstik in Sara Divjak – 5. mesto v duo sistemu mladinke ženski pari,
- Laura Zajc – 2. mesto in EVROPSKA PODPRVAKINJA v ju-jitsu borbah U18 do 70 kg,
- Jan Divjak – 9. mesto v ju-jitsu borbah U16 do 60 kg

Čestitke gre tudi trenerjem, ki so naše člane pripravili oz. vodili na prvenstvu: Janko in Boštjan Divjak, Toni Ambrožič in Elvis Podlogar.

To EP je bilo za SIBOR eno izmed najuspešnejših do sedaj, saj so se skoraj vsi člani borili za medalje, od 12 jih je kar 9 osvojilo medaljo, dosegli so največ finalov in največ medalj za ju-jitsu borbe.

Izjemni rezultati za nekatere člane pomenijo napredovanje v višji pas pri ju-jitsu, kategorizacije pri OKS ter večjo prepoznavnost Siborja in ju-jista.

Še enkrat se zahvaljujemo sponzorjem prvenstva INOTHERM, BUDOSHOP, ELDAMEDO, ZAVAROVALNICA SAVA, MELAMIN, ROTIS, KOMUNALA KOČEVJE, KOVAN, OBČINA KOČEVJE, RIBNICA, SODRAŽICA in LOŠKI POTOK ter INTERSOCKS-CROCS, ki so pomagali pri udeležbi na tem in vseh ostalih tekmovanjih.

EP v Franciji

Finale slovenskega pokala v duo sistemu, Griže 2023

Člani ŠK in ŠD SIBOR INOTHERM so se v soboto, 18. 3. 2023, v OŠ Griže udeležili 3. kroga slovenskega pokala in finala v duo sistemu, ki se ga je udeležilo 44 tekmovalcev iz štirih klubov. Naših 14 članov oz. 8 parov je zopet odlično nastopilo, saj so prav vsi osvojili medalje, in sicer 5 zlatih, 5 srebrnih ter 1 bronasto.

V skupnem seštevku duo pokala v 2023 pa so naši člani osvojili 16 uvrstitev na oder za zmagovalce, in sicer 6 zlatih, 9 srebrnih in 1 bronasto medaljo. Čestitke vsem.

Mednarodni turnir Robi Rajh, Maribor 2023

Člani ŠK in ŠD SIBOR INOTHERM so se v soboto in nedeljo, 1. in 2. 4. 2023, udeležili mednarodnega turnirja Robi Rajh v Mariboru, ki se ga je udeležilo 400 tekmovalcev iz 12 držav. Naših 35 članov je zopet odlično nastopilo, saj so v 19 kategorijah osvojili 15 medalj, in sicer 5 zlatih, 4 srebrne ter 6 bronastih.

Tekmovalci iz Sodražice so v svojih kategorijah osvojili naslednje rezultate:

- Laura Zajc – 2. mesto
- Jan Divjak – 2. mesto
- Neža Levstik in Sara Divjak – 1. mesto

Čestitke vsem, ki so nastopili, tudi tistim, ki jim tokrat ni uspelo poseči po medaljah.

ŠD Extrem prvak 2. SFL in novi prvoligaš

Franc Ambrožič

Slike: arhiv ŠD Extrem

Po osmih letih bomo v Sodražici zopet spremljali prvoligaški futsal. Mlada in perspektivna ekipa ŠD Extrem je postala prvak 2. SFL in se bo v sezoni 23/24 merila z najboljšimi slovenskimi ekipami. V svojem imenu in v imenu vodstva kluba jim za izjemen uspeh čestitamo.

Za prvaka druge lige so na šestnajstih tekmah zabeležili 13 zmag, remi in dva poraza ter zbrali 40 točk. Z osvojenim prvim mestom so si zagotovili direktno uvrstitev v prvo ligo. Drugouvrščena ekipa KIK Ajdovščina je osvojila 34 točk in bo igrala kvalifikacije za prvo ligo.

Odločala sta zadnja dva kroga. V predzadnjem krogu smo gostili ekipo KIK Ajdovščina, ki je za ŠD Extrem zaostajala za 3 točke. Z zmago bi že postali prvaki druge lige, s porazom pa bi si precej otežili delo v zadnjem kolu. V nabito polni dvorani v Sodražici pred 400 gledalci se je tekma končala z remijem 2 : 2. Kljub dvakratnemu vodstvu ŠD Extrem so gostje obakrat rezultat izenačili. Tekma je bila zelo borbena in na trenutke zelo živčna, saj je za oboje nekaj veljala le zmaga.

V zadnjem kolu se je ekipa ŠD Extrem zopet v Sodražici pomerila v lokalnem derbiju z ekipo NK Ribnica. Pred 350 gledalci je ekipa ŠD Extrem potrebovala točko za potrditev prvega mesta. Zaigrali so silovito z visokim tempom in pokrivanjem po vsem igrišču. Zmagovalec je bil znan že po prvem polčasu, saj je semafor kazal 5 : 0 za ŠD Extrem. Tekma se je končala z rezultatom 6 : 1. Za goste je častni gol zadel nekdanji igralec ŠD Extrem Jure Kordiš. S tem je potrdil tudi prvo mesto na listi strelcev 2. SFL s 25 doseženimi goli. Čestitamo. Za domači klub pa je kar 4 gole dosegel mladinski reprezentant Slovenije Luka Čop. S temi goli je pristal na drugem mestu liste strelcev z

18 goli. Za ŠD Extrem sta se kot strelca zelo izkazala tudi še en mladinski reprezentant Andraž Gregorič s 13 goli (četrti strelec lige) in Matic Belak Vivod z 12 goli (šesti strelec lige). Pohvaliti je treba celotno ekipo za borbeno, nepopustljivo in kombinatno igro čez celotno sezono.

ŠD Extrem je že drugo leto zapored osvojilo tudi priznanje za fair play za najbolj fer in športno ekipo v sezoni 2022/23. Prejeli smo tudi priznanje za 20 let uspešnega delovanja kluba, ki smo ga sicer obeležili lansko jesen. Vsa priznanja, pokal za prvo mesto in medalje je podelil član IO NZS in predsednik komisije za futsal Vlado Močnik.

Izjava trenerja Nika Jeliča po tekmi: »Sezona bi ocenil kot zelo uspešno. Priprave smo začeli avgusta in hitro je prišlo tudi do menjave trenerja. Dobil sem mlado ekipo, izjemno perspektivno. Fantje so zelo pridni, ubogljivi, vse moje ideje, ki sem si jih zaželel, so zagnano izvrševali. So zelo zagnani in lahko jim rečem samo: kapa dol. Zdaj je čas za slavje. V prihodnih mesecih pa se dobimo z upravo, skupaj mora stopiti ves klub, saj naš cilj ni, da se borimo za obstanek, ampak da postanemo stabilen prvoligaš. Sem realen, vem, da je ekipa mlada in bo težko. Moje mnenje je, da pripeljemo enega ali dva izkušena igralca in na teh izkušnjah gradimo naprej. Naši mladi igralci vsi ostanejo in bodo tudi v prihodnje jedro ekipe.«

Izjava kapetana Jureta Vetriha po tekmi: »Zelo uspešna sezona. Cilj in želja je bila prva liga in tukaj je. Smo mlada in perspektivna ekipa in mislim, da je ta uspeh nadaljnja spodbuda za še bolj zagnano delo vseh igralcev in tudi vodstva kluba. Pred klubom so lepi časi. Hvala navijačem, saj so naš šesti igralec. Pred 300–400 gledal-

ci in vzdušjem v dvorani, ki te kar ponese, enostavno ne moreš in ne smeš izgubiti. Nepopisno, čustveno, to lahko doživiš lahko samo kot igralec.«

V polfinale državnega prvenstva sta se uvrstili tudi selekciji mladinci U-19 in U-15, ki se bosta v nadaljevanju sezone borili za prvaka Slovenije.

Slovenski mladinci U-19 na evropskem prvenstvu

V Moldaviji, v glavnem mestu Kišinjev, so potekale kvalifikacije za mladinsko evropsko prvenstvo U-19, ki bo septembra potekalo v Poreču na Hrvaškem. V mladinsko reprezentanco Slovenije so bili vpoklicani kar štirje naši mladinci, ki imajo tudi že v članski ekipi ŠD Extrem vidne vloge v ekipi. Nič drugače ni v reprezentanci, saj so vsi štirje med nosilci igre. Andraž Gregorič in Luka Čop sta na turnirju dosegla po dva zadetka, Anže Žlindra je dosegel en zadetek. Golman Nik Ambrožič je branil na vseh treh tekmah.

V prvi tekmi turnirja so Slovenci kar z 11 : 0 odpravili domačo reprezentanco Moldavije. V drugi tekmi turnirja so po napeti in dramatični igri z reprezentanco Poljske remizirali z 1 : 1. Tretjo in hkrati odločilno tekmo so igralci Slovenije zopet opravili z odliko in premagali reprezentanco Kazahstana s 5 : 0. S sedmimi točkami in boljšo razliko v zadetkih od Poljakov so zasedli prvo mesto in se uvrstili na evropsko prvenstvo. Ekipi Slovenije čestitamo, še posebej pa smo veseli in ponosni na naše fante. To je tudi eden od pokazateljev, da se v ŠD Extrem dela dobro in kvalitetno.

Novičke iz Zamostca

Meta Brcar

Veseli december

Prvo soboto v mesecu se je v našo vas prisankal sveti Miklavž s parklji in angelčki. Najprej se je ustavil v Lipovšici, nato v zaselku Vranove njive ter pot nadaljeval v Podgoro in nato na vas. Zaključil je v zaselku Grdi dol. Obdaril je okrog 50 otrok, starih od pol leta pa vse do 14. leta. Želela bi se zahvaliti predvsem staršem za strpnost ter vsem, ki ste še pomagali pri izvedbi, saj brez vas te tradicije ne bi mogli izvajati. V upanju, da se vidimo naslednje leto, vas sveti Miklavž z ekipo lepo pozdravlja. Otroci, ostanite pridni!

Drugo decembrsko soboto so se v prostorih gasilskega doma zbrali otroci iz vasi, da bi izdelali okraske za novoletno smrečico. Na lesene kolute so s flomastri narisali svoje risbice in na njih zapisali lepe praznične misli. Novoletno smrečico smo z otroki okrasili v nedeljo, 18. 12. 2022. Člani PGD Zamostec pa so nato smrekico in gasilski dom okrasili še z lučkami. Vreme je bilo primerno mrzlo in zimsko, zato smo se okrepčali s kuhanim vinom in čajem. Letos je podjetje Reximus d. o. o. (Jure Mikuž) pripravilo tudi darilca, s katerimi so obdarili prisotne otroke.

Smrečico smo postavili tudi na vasi in jo okrasili z lučkami. Prav tako smo kot sedaj že vsako leto postavil tudi jaslice, ki so ravno tako krasile kapelico na vasi.

Gasilci spomladi

Prvo soboto v marcu je v sodraški dvorani potekal gasilski kviz. Iz Prostovoljnega gasilskega društva Zamostec se ga je udeležila ena ekipa. Na tekmovanje je bilo prijavljenih okoli štirideset ekip in naša je dosegla odlično devetnajsto mesto. Ekipo so sestavljala dekleta Manca, Klara in Ema z mentorjem Bojanom. Iskrene čestitke!

Gasilci smo imeli letos volilno leto. Dobili smo novo pomlajeno vodstvo. Delo gasilcev lahko spremljate tudi na naši Facebook strani PGD ZAMOSTEC. Prva objava društva: »Dobrodošli na novi FB strani PGD Zamostec. Prostovoljno gasilsko društvo Zamostec opravlja javno gasilsko službo na požarnem območju naselij Zamostec, Lipovšica, Nova Štifta, Male Vinice, Ravni Dol, Sinovica in Preska. Društvo ima obnovljen gasilski dom z dvorano, ki jo tudi oddajamo v najem po simboličnih cenah. Prostore tudi namenimo v dobro vaščanom za predavanja, prireditve in družabne aktivnosti. Aktivno se izobražujemo na operativnem nivoju, vključujemo pa tudi gasilsko mladino, ki se veselo udeležuje tekmovanj.« Všečkajte našo stran in spremljajte delo društva.

Kdo je svoboden?

Ljubica Košir

»Svoboda ni cilj sama sebi: pristna je samo tedaj, ko je v službi resnice, solidarnosti in miru.«

(sv. Janez Pavel II)

Morda blagostanje, ki ga danes imamo kot še nikdar, prinaša tudi razna lažna hrepenenja, ki jih kristjani imenujemo glavni grehi, kot so: napuh, lakomnost, nečistost, nevoščljivost, požrešnost, jeza, lenoba. A vendar ni močnejše, trdnjše, globlje bivanjske gotovosti, kot je ljubiti in biti brezpogojno ljubljen.

Svoboda je temeljno hrepenenje vsakega človeka. Ljudi, ki so svobodni v svojem značaju, občudujemo, nekaj privlačnega je na njih. Vendar je treba priznati, da nam današnja družba prodaja zelo suženjsko obliko svobode. Svoboda namreč ni v tem, da delam, kar hočem, in dobim, kar želim. Vsak je svoboden, da lahko izbira svoja dejanja, ne more pa izbirati posledic svojih dejanj, ki so povezana tudi z odgovornostjo.

V življenju nam je najbolj prikrito, da je človek samemu sebi navidezna gotovost. Prepričani smo, da so človeške sposobnosti in darovi dovolj, pa vemo, da vsi potrebujemo še malo ponižnosti, priznanja svojih napak, poti zorenja, ki traja vse do konca življenja.

Prav ponižnost je krepost močnih osebnosti, zato se ne postavljamo vedno na prvo mesto. Ponižen je tisti, ki se je od vsakega človeka pripravljen kaj naučiti in nima drugega za slabšega od sebe, na njem ne išče napak, ampak skuša popraviti svoje. Kadar priznamo svojo majhnost, v ponižnosti lahko napredujemo tudi v ljubezni do sovražnika, kar vsi vemo, da je včasih zelo težko.

V drugemu iščimo tisto najboljše, kar je in kar ima, dajamo iskrene komplimente, ne lažne, prikrite ... Če pridemo v konflikt ali nastane kakšen prepir, se opravičimo prvi.

Sveto pismo pravi: »Bodi vsem služabnik,« pokaži svojo ljubezen bližnjemu, posebej bolnim, trpečim, osamljenim, zapuščenim in vsem, ki so potrebni pomoči. Bogu se zahvali za vse dobro, kar si storil, bodi še naprej Sol, Luč in Kvas.

V kolikor bomo bolj zavestno skupaj gradili dobre medsebojne odnose v službi RESNICE in PRAVICE, bomo lahko gradili tudi SVOBODEN svet za vse ljudi!

Nekaj misli sem povzela iz oddaje na Radiu Ognjišče v času letošnjega radijskega misijona.

Velikonočni oratorijski dan

Ela Maxine Košir, voditeljica oratorija v Sodražici

V soboto, 1. 4. 2023, so na oratorijskem dnevu štirje vlakci otrok odšli na potovanje po sodraškem župnišču in se ustavili na štirih različnih postajah. Vsaka postaja je bila nov izziv v izdelovanju, tekmovanju, domišljiji in učenju. Otroci in animatorji smo najprej zapeli lansko oratorijsko himno, se ogreli in pripravili na pot z vlakom po župnišču.

Na prvi postaji smo ustvarjali butarice iz bršljana in leskovih vejic. Potovanje smo nadaljevali v veliko dvorano, kjer so se otroci lahko preizkusili v iskanju jajčkov in premagovanju poligona. Vlak nas je nato popeljal v mladinsko sobo, tam smo imeli kateheze. Ponovili smo znanje o veliki noči ter kaj pomenijo velikonočni

simboli. Ustavili smo se tudi na počivališču, kjer smo lahko malicali in si nabrali energije za zadnjo postajo – velikonočna delavnica. Nastajali so zajčki, voščilnice in ostali okraski, ki bodo lahko popestrili domove v velikonočnem duhu.

Animatorji upamo, da smo otrokom pustili nekaj novega znanja, predvsem pa nasmešek na obrazu, ki jih bo spremljal med prihajajočimi prazniki. Zahvaljujemo se staršem za zaupanje in hkrati prijazno vabimo, da spremljate našo Facebook stran: Oratorij Sodražica. V prihodnjih mesecih bo tam objavljena tudi prijavnica za letošnji oratorij, ki bo od 14. do 20. avgusta. Letos sprejemamo otroke, rojene najkasneje leta 2018.

Spomin na božični koncert Vokalne skupine Koral

Ludvik Mihelič

Foto: Marko Burger

V soboto, 14. januarja, je po večerni maši v župnijski cerkvi sv. Marije Magdalne Vokalna skupina Koral priredila glasbeno bogat božični koncert z naslovom Eno je Dete rojeno. V goste je povabila instrumentalni Trio Organum, ki ga vodi uveljavljeni organist in profesor Dalibor Miklavčič iz Ljubljane. Koncert je z izbrano besedo povezovala Tatjana Mihelič.

Vokalna skupina Koral deluje od leta 2014 na pobudo basista Ervina Smisla in pod vodstvom Braneta Koširja. Združuje 12 pevcev iz Sodražice, Ribnice, Kočevja in okolice Grosuplja. Poleg petja na porokah, pogrebih in drugih priložnostih pripravi tudi letni koncert. Sprva je bil načrtovan lani novembra, a je bolezen namero preprečila. Tako so na dobro obiskanem koncertu poslušalci lahko prisluhnili nekaterim lepim božičnim zborovskim pesmim v januarju, ko se še spominjamo praznika Jezusovega rojstva.

V koncertni večer nas je ob jaslicah v popolni temi uvedel pevski kvartet s skladbo Zori noč vesela. Med petjem so se pred prezbiterijem pridružili še ostali pevci in ob prižiganju svečk zapeli najbolj znano božično pesem, Sveta noč, a tedaj v manj znani preobleki skladatelja Hugolina Sattnerja. Sledila je pesem, prirejena po srednjeveškem napevu, Eno je Dete rojeno. Prvi del večera je zaokročila novejša skladba Andreja Missona Božični zvonovi. V nadaljevanju so nastopili glas-

beni gostje Tria Organum. V njem sodelujejo odlični Nicole Prebler – flavtistka in Mirjam Šolar – violinistka ter priznani organist Dalibor Miklavčič. Manj običajna zasedba glasbil je poustvarila igrive, uho in dušo božajoče melodije Mozartovih cerkvenih sonat in allegrov. V tretjem delu so se pevci premaknili na kor, kjer so zapeli pod taktirko prof. Valerije Žabkar in ob orgelski spremljavi Braneta Koširja še nekatere znane božične skladbe. Kot solisti so se izvrstno izkazali Evelyn Marija Lipužič, Patricia Košir in Ervin Smisl. Večer je obogatila predstavitev novejšega mednarodnega projekta Orglekids Slovenija, ki si strumno utira pot tudi v Sloveniji. Predstavlja sestavljive orgle iz 131 večinoma lesenih delov. Male orgle so namenjene

spoznavanju in navduševanju otrok za sicer zelo zapleteno glasbilo. Brane Košir je po najvišjih obrtnih standardih izdelal že pet takšnih instrumentov. Na orgle je zaigral Dalibor Miklavčič in poslušalce presenetil z bogastvom zvoka, ki ga more razviti miniaturni instrument z le dvema registroma. Ob koncu so pevci in glasbeni gostje izvedli skladbo Dolina Sodraška, ki jo je zložil Brane Košir ob praznovanju 800. obletnice prve omembe Sodražice.

Vokalna skupina Koral je v božičnem času polepšala bogoslužje še pri dveh mašah, in sicer v župniji Preserje pod Krimom, kjer je župnik nekdanji sodraški kaplan Jože Treven, božične nastope pa je sklenila pri nedeljski maši v župnijski cerkvi v Grosupljem.

Družinska fotografija

Zina Lovšin

Pri predmetu zgodovina v Gimnaziji Kočevje smo dobili nalogo, da najdemo najstarejšo fotografijo svojih prednikov in jo opišemo. Ko sem izvedela, kaj bo tema naloge, sem takoj pomislila na naš star družinski album in sliko moje prababice Angele Mišič (desno), ki je slikana skupaj s svojim bratom Janezom in svakinjo Angelo, ženo njenega brata Antona Mišiča, ki je verjetno tudi avtor fotografije.

Največji izziv pri preučevanju fotografije mi je predstavljal njen nastanek. Ker sama tega s fotografije nisem ugotovila, jo je mami objavila na Facebooku. Na objavo se je odzvalo precej ljudi, ki so navajali najrazličnejše predloge: od Sodražice, Ribnice, Kočevja, Starega trga pri Ložu, Cerknice in celo Ljubljane. Na koncu je gospod Uroš Mestek iz Zamostca omenil Postojno in poslal sliko 1, ki jo prilagam spodaj. Na spletu sem poiskala stare slike tega mesta in ugotovila, da gre res za Postojno. Natančneje je bila fotografija posneta pred nekdanjo kavarno Jadran na Titovem trgu v središču mesta, ki se je ob prevzemu Italijanov po prvi svetovni vojni sprva imenoval Trg Dalmacija in današnje ime dobil šele po drugi svetovni vojni. Da gre res za Postojno, je potrdil tudi dedijev bratranec Anton Mišič, sin prej omenjenih Angele in Antona Mišiča, ki se še vedno spomni pripovedovanj svojih staršev o izletu v Postojno.

Sklepam, da je fotografija nastala med letoma 1940 in 1942. Slika 1 je namreč nastala leta 1955, ker ima kavarna Jadran novo streho brez oken na njej, saj je bila med drugo svetovno vojno bombardirana in požgana. Na moji fotografiji in sliki 2 (iz leta 1935) pa so na stehi še vidna okna. Drug dokaz je to, da je Janez, ki je na sliki, leta 1943 padel v vojni. Prav tako je bila moja prababica rojena leta 1920 in je na sliki videti stara okoli 20 let.

Mogočna stavba na desni strani je bila v času, ko je bila posneta moja fotografija, sodišče, danes pa ima v njej sedež Inštitut za raziskovanje krasa Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU. V stavbi za osebami v ospredju je bila takrat kavarna Jadran, danes pa jo je zamenjala restavracija Proteus.

Fotografija je v meni prebudila zanimanje za zgodovino mojih prednikov. Dediju sem postavila mnogo vprašanj. Najbolj zanimivo se mi zdi, kako so bili oblečeni ob svojem kolesarskem podvigu. Danes imamo čelade, kolesarske drese in posebno obutev, ženski na fotografiji pa sta oblečeni v krili, hlačne nogavice in obuti v čevlje s peto. Moški ima moško obleko,

srajco in čevlje. Na ramenih nosi nahrbtnik. Brez sodobnih koles so premagali razdaljo, na katero bi se danes podali z nekajdnevnimi predpripravami. Obe ženski imata dolge lase, spete v figo, kar ju zelo postara. Verjetno sta na glavi med kolesarjenjem imeli ruto, saj jo Angela (levo) drži v roki. Dedijev brat Ivan je ob pogledu na fotografijo predvideval, da so glede na praznja oblačila mogoče šli s kolesi iz Malega Loga do Rakeka, potem pa na vlak do Postojne.

Raziskovanje zgodovine fotografije in s tem življenja mojih prednikov je povežalo kar nekaj mojih daljnih sorodnikov. Po dolgem času je dedek obiskal bratranca v Malem Logu, sorodnica Jelka Debeljak je šla celo na obisk v dom za ostarele v Loški Potok in skupaj s starostniki s pomočjo fotografije obujala spomine na ta čas. Tudi ljudem na družabnem omrežju fotografija še kar nekaj časa ni šla iz glave ter so še več dni spraševali, če smo ugotovili, kje je bila posneta. Vse to dokazuje, da ljudi zgodovina zelo zanima, saj fotografije niso le bežno pogledali, temveč so pokazali interes in obujali najrazličnejše spomine iz časov, ki so minili.

Kljub širokim nasmeškom in dobri volji, ki seva z obrazov ljudi na fotografiji, ob pogledu nanje začutim žalost. Na sliki so trije mladi ljudje, ki z mladostniško brezskrbnostjo zrejo na življenje, ki ga imajo pred seboj. Ne zavedajo se, da bo kruta vojna kmalu vzela Janeza, tako kot je še marsikoga drugega. Vedno, ko pogledam sliko, dobim občutek, da je bil to še zadnji trenutek, ko so lahko skupaj uživali v mladosti, ne vedoč, da jih bo prihodnost kmalu za vedno ločila. To me opominja na to, kako resnično kratko je življenje ter kako pomembno je živeti za danes in čim bolj unovčiti čas, ki nam je dan. Da znamo uživati v majhnih stvareh in ceniti to, kar imamo, ter to, da življenje ni ravna premica, ampak se tekom nje pojavijo tako vzponi kot padci. Zdi se mi, da vse najbolje povzema Einsteinova misel: »Življenje je kot vožnja s kolesom. Da bi ohranil ravnotežje, se moraš premikati.«

Zahvalila bi se vsem, ki so mi pomagali s predlogi na Facebooku, posebej še gospodu Urošu Mestku, ki je pravilno ugotovil, kje je bila fotografija posneta. Najbolj pa me je presenetil dedijev bratranec Jože Debeljak iz Malega Loga, ki je šel v Postojno in se slikal točno na istem mestu. Poslal mi je sporočilo in napisal: Naši predniki s kolesi, jaz pa s palicami.

Pisano dogajanje v Knjižnici Sodražica

Kolektiv Knjižnice Miklova hiša (NPV)

Foto: arhiv KMH

Veseli smo, da je v letošnjem letu dogajanje v prenovljeni knjižnici v Sodražici še posebej bogato. Izpeljali smo dve zanimivi predavanji, ki sta bili odlično obiskani, vsak mesec pa se otroci lahko udeležujejo pravljicnih uric tako v slovenščini kot v angleščini.

Viktorija Kante: Na Camino

V sredo, 1. marca, smo ob podpori in pomoči Občine Sodražica organizirali prvo potopisno predavanje v knjižnici Sodražica – Galeriji Franceta Goršeta. Tokratna tema so bile znamenite španske Jakobove poti, ki si jih marsikdo želi prehoditi. Viktorija Kante nam je predstavila različne trase, ki jih je prehodila s sestro, možem, prijateljico in s celo svojo družino (z možem imata tri otroke).

Lahko smo se prepričali, da je prehoditi po 30 km dan za dnem, v vročini, mrazu ali dežju ter večkrat tudi ob hudi žeji in lakoti, vse prej kot enostavno. Gotovo pa so dober recept vztrajnost, premišljeno izbrana oprema, humor ter podpora ljudi, ki jih srečuješ. Galerijo smo kljub snežnemu meteu napolnili do zadnjega kotička. Ob duhovitem pripovedovanju smo se nasmejali, morda pa je kdo tudi sklenil, da se v tej pustolovščini preizkusi še sam.

Obrezovanje sadnega drevja z Matjažem Maležičem

V četrtek, 23. marca 2023, smo gostili priznanega sadjarja Matjaža Maležiča. Na trgu pred knjižnico se nas je zbrala velika skupina, česar smo bili nadvse veseli.

Za začetek smo se odpravili na teren, kjer smo z zanimanjem opazovali delo ostrih sadjarskih škarij v večjih rokah g. Maležiča. Sledilo je predavanje z nazornimi razlagami in izvrstnimi avtorskimi fotografijami: kako in kdaj pravilno obrezujemo, kako ravnamo s cepiči, kakšne so boleznin in škodljivci pri sad-

nem drevju, kaj pomaga. Predavatelj se je izkazal kot izjemno strokoven, hkrati pa zadosti sproščen, da udeležencem ni bilo nerodno postavljati vprašanj. Ker kot vedno največ šteje praksa, smo se poslovili z načrti, kako se bomo z novim znanjem lotili spomladanskih opravil v domačem sadovnjaku.

Za izvedbo dogodka se najlepše zahvaljujemo predavatelju Matjažu Maležiču ter družinama Pirnat in Pakiž, ki sta nam prijazno dali na razpolago vrta za praktičen prikaz.

Pravljicne urice v slovenščini in angleščini

Poleg sedaj že tradicionalnih in dobro obiskanih pravljicnih uric z zgodbami in ugankami v Knjižnici Sodražica v letošnjem šolskem letu izvajamo tudi pravljicne urice v angleščini. Otroci v sproščenem vzdušju spoznavajo nove besede, prisluhneje pravljicam, zgodbicam in pesmicam v angleščini, se družijo, igrajo in ustvarjajo. Angleške pravljicne urice so okvirno namenjene predšolskim otrokom ter šolarjem prve triade z željo, da bi se otroci s tujim jezikom srečevali na prijeten in ustvarjalen način. Pravljicne urice v slovenščini bodo potekale **4. in 25. maja**, pravljicne urice v angleščini pa **20. aprila in 18. maja**. Otroci, lepo vabljeni!

Ob obisku knjižnice

Ana Modic

V Sodražici imamo na Trgu 25. maja veliko in lepo knjižnico, ki je enota Knjižnice Miklova hiša iz Ribnice. Poleg oddelka za odrasle ima tudi otroški kotiček. V njem je nizka, okrogla miza, okrog nje stojijo nizki otroški stolčki. Seveda so tam tudi police s slikanicami za otroke.

Imam to srečo, da mi oči še dobro služijo, čeprav seveda ne morem brati brez očal. Od otroških let imam rada knjige in še zdaj v starosti veliko berem, zato sem pogosta obiskovalka sodraške knjižnice. Tam srečam mnogo bralcev, mlajših in starejših. Razveselim se pogleda na mladega očka, ki je v knjižnico pripeljal svojega malega sina, ki še ne zna brati, a rad poslušava pravljice, ki mu jih doma prebirata očka ali mamica. Otrok lista po izbrani knjižici in jo težko izroči iz svojih rok knjižničarki, ki mora izposojiti vpisati v računalnik. Ali pa mlade mamice, ki po končani službi pobere svojo hčerko in sina v vrtcu in ju pripelje še v knjižnico, kjer si otroka z mamino pomočjo izbereta kup pravljic ali slikanic za domov. Kako jima žarijo očke, ko si ogledujeta slike v knjigah!

Kakšno bogastvo nudijo ti starši svojim otrokom! Ob poslušanju pravljic se bogati njihov besedni zaklad, razvija se njihov spomin in mišljenje. In ne samo to. Spoznavajo in osvajajo tudi moralne vrednote: poštenost, pridnost, pogum, spoštljivost, vedoželjnost itd. Prepričana sem, da bodo tudi kot odrasli radi segli po dobri knjigi in da jim bo knjiga tudi v težkih trenutkih življenja nudila oporo.

In še misel iz ene od prebranih knjig: »Kdor veliko bere, se nauči biti sam.«

Blagoslov križevega pota na Gori

Andreja Arko

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika je zapisano, da je »blagoslòv -òva m

1. religiozna prošnja za božjo naklonjenost, včasih z obredno kretnjo: dati, dobiti blagoslov; dvigniti roke k blagoslovu.«

S prav takšno prošnjo za božjo naklonjenost je bil blagoslovljen nov zunanji križev pot. Ideja za njegovo postavitve se je porodila ob želji, da bi se lahko čedalje večje število romarjev, ki prihaja na grob k Magdaleni na Goro, v neokmjeni naravi s krasnimi pogledi in lepimi razgledi po okolici imelo možnost ustaviti na tem (kot pravi velika večina) milostnem, mirnem, tihem, že skoraj svetem kraju. Na kraju, ko te prej kot zvok ali hrup avtomobilov zmoti prhutanje ptice nad teboj. Ja, prav zares zna biti na Gori takšen mir. Kdor ne verjame, naj se pride o tem prepričati sam.

S pripravo in postavitvijo so začeli v marcu 2022 in tudi hitro zaključili, a za blagoslov od takrat kar ni bilo prave priložnosti.

Postaje so zares preproste, 14 lesenih križev z izrezanimi rimskimi številkami postaj, ki nevpadljivo stojijo vzporedno s starimi drevesi, ki rastejo ob robu travnika pod cerkvijo.

Če pobudniki ideje za postavitve, izdelovalec in darovalec lesa za izvedbo ter vsi, ki so kakorkoli pripomogli, da križev pot stoji, niso še prejeli pohvale in zahvale, naj jo prejmejo s tem zapisom. Seveda pa gre posebna zahvala župniku g. Francu Bizjaku za organizacijo in prisotnost pri izvedbi blagoslova, ki ga je na 3. postno nedeljo leta Gospodovega 2023 (torej 12. 3. 2023) ob lepi udeležbi vernikov in s pomenljivim uvodnim nagovorom blagoslovil frančiškanski provincialni minister p. Marjan Čuden, OFM.

Vsebinska oziroma molitev križevega pota ob slovesnosti blagoslavljanja je bila seveda tematika trpljenja Magdalene Gornik. V knjižici Po poti križa z Magdaleno Gornik je njeno trpljenje s primerjavami Jezusovega trpljenja opisal g. Aleš Pečavar, župnik iz Dolenje vasi. Svojima dvema knjižicama s tematiko o Magdaleni Gornik (Devetdnevica z Magdaleno Gornik in Molitvena ura za beatifikacijo Magdalene Gornik) je tako dodal še omenjeni križev pot.

Francu Rusu v spomin

Življenje, to božje čudo, je polno vznemirljivosti, lepo v vseh trenutkih, a tudi nemalokrat prekrito s črno žalosti. Vse se zdi tako nepredvidljivo, predvidljiv je le njegov neustavljiv tek, naša minljivost in na koncu slovo. Ko se poslavljamo od velikega in častnega moža, Franca Rusa, naša srca preveva globoka žalost. A preveva nas tudi toplina spomina na vse isto lepo in dobro, ki smo ga doživljali s pokojnikom. In tega je bilo zagotovo veliko.

Rusov France, kot smo ga poznali, je bil dober človek, poln zanosa, domoljub in klen mož, zahteven in dosleden v svojem prepričanju, a tudi vedoželjen, vedno pripravljen pomagati in svetovati, predvsem pa je bil zavidljivo zavzet gasilec. V najglobljem in najširšem pomenu te besede. Kot je zapisano v utemeljitvi za podelitev naziva častni občan, je bil Franc Rus tisti Sodražan, ki je predstavljal steber gasilcev v naši občini. 20 let je bil vodja gasilske enote in odgovoren za požarno varnost v podjetju INLES, kjer je bil tudi zaposlen. Vrsto let je bil poveljnik, 17 let tudi predsednik Gasilskega društva Sodražica. Od leta 1997 je bil njegov častni predsednik. V vrste Gasilskega društva Sodražica se je vključil že v rani mladosti. Ves čas je bil dejaven član, ki se je vseskozi izobraževal in usposabljal. Kot gasilec je hitro napredoval in prevzemal vedno zahtevnejše naloge. Njegovo pripadnost, zavzetost in delavnost so kmalu opazili v društvu in mu zaradi tega vse bolj zaupali zahtevnejše funkcije. Bolj kot svoji karieri v gasilstvu in napredovanjih je mislil na druge. Še posebej na mlade. On je bil tisti, ki je v sodelovanju s osnovno šolo organiziral prvi gasilski krožek, vodil je mladinsko desetino. Bil je tudi med ustanovitelji samoupravne interesne skupnosti požarnega varstva v takratni občini Ribnica.

Franc Rus tako ni deloval le v lokalnem okolju, ampak tudi širše. Bil je delegat v tedanji Občinski gasilski zvezi Ribnica, sektorski poveljnik in član operative Občinske gasilske zveze Ribnica, predsednik sodniškega zbora v Območni gasilski zvezi Ribnica. Poseben uspeh je doživel, a tudi zahtevno delo opravil, ko je bil pod njegovim vodstvom zgrajen novi gasilski dom. Kljub velikim projektom pa je ves čas svojega delovanja posvečal skrb izobraževanju in usposabljanju gasilcev. Pozabil tudi ni na druge stvari, ki so pomembne v življenju in ga delajo lepega. Tako je bila njegova tudi pobuda, da se uvede maša za gasilce ob prazniku gasilcev – sv. Florjana.

Za svoje bogato delovanje v vrstah sodraških gasilcev je bil velikokrat odlikovan, nazadnje tudi z visokim odlikovanjem Gasilske zveze Slovenija – plaketo gasilca. V gasilski organizaciji je napredoval od gasilca do višjega gasilskega častnika 2. stopnje. Občinski svet mu je za vse njegovo življenjsko delo leta 2007 podelil naslov častnega občana. Franc Rus je bil dejaven na več področjih, med drugim je sodeloval v sodraški gasilski godbi, dokler je delovala. Dolga leta je bil tudi pritrkovalec v domači župnijski cerkvi. Vsakega dela in funkcije se je lotil resno, zavzeto in požrtvovalno. Tudi v starosti se je zanimal za delo in splošen napredek. Dokler je mogel, se je rad udeleževal raznih srečanj in dogodkov, še posebej gasilskih. Marsikje so ga radi povabili na tečaje in usposabljanja v okviru Gasilske zveze Slovenije kot cenjenega predavatelja z bogatimi izkušnjami. Njegova življenjska pot je bila torej zaznamovana

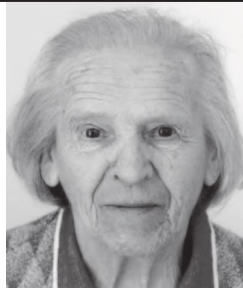
s skrbjo pomagati ljudem v stiski in z zagnanim delom za gasilstvo navduševati mladi rod.

Spoštovani France,

tudi v svojih zrelih letih si se rad oglasil pri nas na občini. Vprašal to, dal nasvet za ono stvar. Vedno si želel biti povezan s svojo lokalno skupnostjo. Prav tako tudi z delom gasilskega društva. Ko smo se srečevali, smo se pogovorili o marsičem, vedno in največ pa o gasileriji. Tej si bil od malega predan, tej si posvetil svoje življenje. In posvetil si ga ljudem, ki so delovali v gasilski organizaciji, in ljudem, ki so potrebovali pomoč. Razumel si pomen pripravljenosti pomagati in razumel si tudi, da je za pravilno in učinkovito pomoč potrebno biti tudi ustrezno opremljen in usposobljen, za kar je potrebna volja in žrtvovanje časa. Obojega pri tebi ni nikoli manjkalo.

S tem si pustil močne in neizbrisljive sledi, zato te bomo še kako pogrešali. Pogrešali bomo tudi tvoj veder značaj in optimizem, ki si ju znal ohraniti tudi v času, ko si se sam soočal s šibkim zdravjem in pešanjem življenjskih moči ter težkimi preizkusi, ki ti jih v življenju žal tudi ni manjkalo. S tem si bil in ostajaš svetel zgled. Za vse, kar si dobrega storil in za vsa tvoja plemenita prizadevanja, iskrena hvala.

mag. Blaž Milavec, župan

**Srce je omagalo,
dih je zastal,
a nate večno
spomin bo ostal.**

Zahvala

V 92. letu starosti nas je za vedno zapustila naša teta

Franciška Zajc

iz Žimaric 41

(4. 1. 1932 – 28. 2. 2023)

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjene sveče in svete maše. Hvala g. župniku Francu Bizjaku za lepo opravljen obred, osebju CSD za skrbno nego na domu, osebju Zdravstvene postaje Sodražica, pogrebni službi Komunale Ribnica, vaškim pogrebcom, pevcem, cvetličarki in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči vsi njeni

**Zapel je zvon,
tebi v slovo ...
Poln bolečin
ostaja spomin,
ostaja praznina,
molk in tišina.**

Zahvala

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega moža, ata, starega ata, brata in strica

Franca Rusa

(18. 4. 1932 – 22. 2. 2023)

iz Sodražice

se iskreno zahvaljujemo vsem, prav vsem, ki ste nam v teh žalostnih dneh pomagali, nam s stiski rok izrekli sožalje, darovali sveče, cvetje, denarne prispevke, svete maše in vsem, ki ste ga pospremili k večnemu počitku.

Iskrena hvala za tako množično udeležbo vsem gasilcem, sosedom pogrebcom, tovarišu Metodu Puclju za vso organizacijo in govor. Hvala županu Blažu Milavcu za lepe poslovilne besede, gospodu Francu Bizjaku za opravljeni obred, župnijskemu pevskemu zboru in Komunali Ribnica.

Posebna zahvala dr. Prelesnik in vsemu medicinskemu osebju iz ZD Sodražica za vso pomoč in dobroto v času njegove bolezn, vsem dobrim sosedom, še posebej družinama Pajk in Levstek (Grabnarjevi).

Žalujoči vsi njegovi

Pomladne knjižne novosti

Nežka Klavžar, Knjižnica Miklova hiša

Pomlad se previdno in počasi seli nazaj v naše kraje in prav prijetno se je ozreti po njenih prvih cvetočih znanilcih in po bregovih, ki se počasi odevajo v svežo zeleno barvo. Dan se je podaljšal in morda se bo med delom na vrtu in vsakdanjimi obveznostmi še našel kak trenutek za »domače« branje. V ta namen smo za vas izbrali nekaj del s police s knjižnimi novostmi.

K. A. Tucker: Reci, da me še vedno ljubiš

Piper Calloway, mlada uspešna ženska, podpredsednica v očetovem podjetju, uživa v samskem, neobremenjenem življenju s svojima cimrama v razkošnem stanovanju v središču mesta. Po drugi strani se mora v svetu, kjer vladajo moški, stalno dokazovati in se v podjetju, kjer dela, srečevati s svojim narcisoidnim bivšim zaročencem. Stvari se še dodatneje zapletejo, ko naleti na privlačnega novega varnostnika, ki je po naključju njena prva mladostna ljubezen. Lahko ljubezen preživi leta odsotnosti in pozabe? Sproščeno večerno branje!

Sally Rooney: Kje si, prelepi svet

Kje si, prelepi svet je tretji roman irske pisateljice zvezde Sally Rooney, ki velja za glas milenijske generacije in literarni fenomen. Že pri 26 letih je s prvencem Pogovori s prijatelji navdušila bralce in literarne kritike, samo leto zatem pa še z Normalnimi ljudmi. V središču romana je zgodba štirih mladih ljudi. Alice je obogatele pisateljica, ki je doživela živčni zlom, Felix pa dela v bednem skladišču, a ima prelep glas za prepevanje irskih napevov, kar Alice povsem očara. Eileen medtem v Dublinu preboleva neuspelo zvezo in začne flirtati s Simonom, prijateljem iz otroštva. Alice povabi Felix na pot v Rim in stvari med njima se prično zapletati ... Roman o življenju in hrepenenju protagonistov izjemnega uma in ranjenega srca.

Nicholas Sparks: Dežela Sanj

Predstavljamo knjižni predlog za vse ljubitelje romanov Nicholasa Sparksa. Tudi v tem delu gre za ganljivo ljubezensko zgodbo. Colby z neuresničenimi ambicijami vodi majhno farmo v Severni Karolini in spontano sprejme ponudbo, da bi igral v lokalni na Floridi in si nekoliko odpočil od svojih zadolžitvev. Tu spozna Morgan, ki tudi sama pluje v glasbenih vodah in si želi postati glasbena zvezda. S Colbyjem izgledata idealen par, saj se dopolnjujeta na vseh področjih. Medtem Beverly s sinom beži pred nasilnim možem in si skuša na novo zgraditi življenje. Usodno se bodo vsi trije junaki srečali v prelomnih dogodkih, ko se bodo morali boriti za svoje sanje o boljšem življenju.

Anja Mugerli: Pričakovanja

V novem romanu slovenske avtorice spremljamo zgodbo Jane in Primoža, ki si že nekaj časa želita otroka, a se jima želja noče izpolniti. Že občutita pritiske družbe, kar njuno pričakovanje le še oteži. V središču romana je Jana – ženska in njene družbene vloge, predvsem pa njeno telo, ki je do konca razgaljeno in postavljeno na ogled skupaj z občutki krivde, osamljenosti in praznine. Preko nje avtorica spregovori o neplodnosti, umetni oploditvi, splavu – o čemer se redkeje govori. V temo, hlad in tišino, ki prevevajo zgodbo v romanu Pričakovanja, pa vedno znova vstopajo tudi svetloba, narava in umetnost, ki omilijo težo življenja.

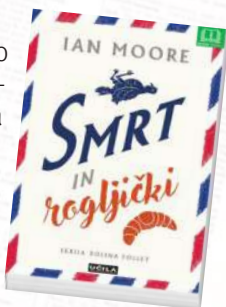
Faith Hogan: Damski polnočni pavalni klub

Damski polnočni pavalni klub irske pisateljice Faith Hogan je čustvena zgodba o treh ženskah, ki jih združuje priložnost začeti znova. Ko Elizabeth umre mož in ji zapusti hromče dolgove, je edina oseba, na katero se lahko obrne, njena prijateljica Jo. Ta se kmalu obrne na svojo hčerko Lucy, da ji pomaga rešiti Elizabeth pred bankrotom. Lucy, ki je svoje staro življenje pustila za sabo, je odločena, da bo čim bolj izkoristila nov začetek.

Ko se življenje počasi vrača v ustajljene tirnice, se te tri ženske, ki so jih združile okoliščine, hitro spoprijateljijo. Vendar Jo kmalu dobi pretresljivo novico, ki ji svet obrne na glavo. V iskanju utehe se Jo in Elizabeth odpravita na polnočno kopanje v mrzlem Irskem morju. Tu se lahko smejita, jokata in odplakneta vse svoje strahove. In hkrati pripravita načrt zbiranja sredstev za lokalni hospic, ki bo združil vso skupnost.

Ian Moore: Smrt in roglički

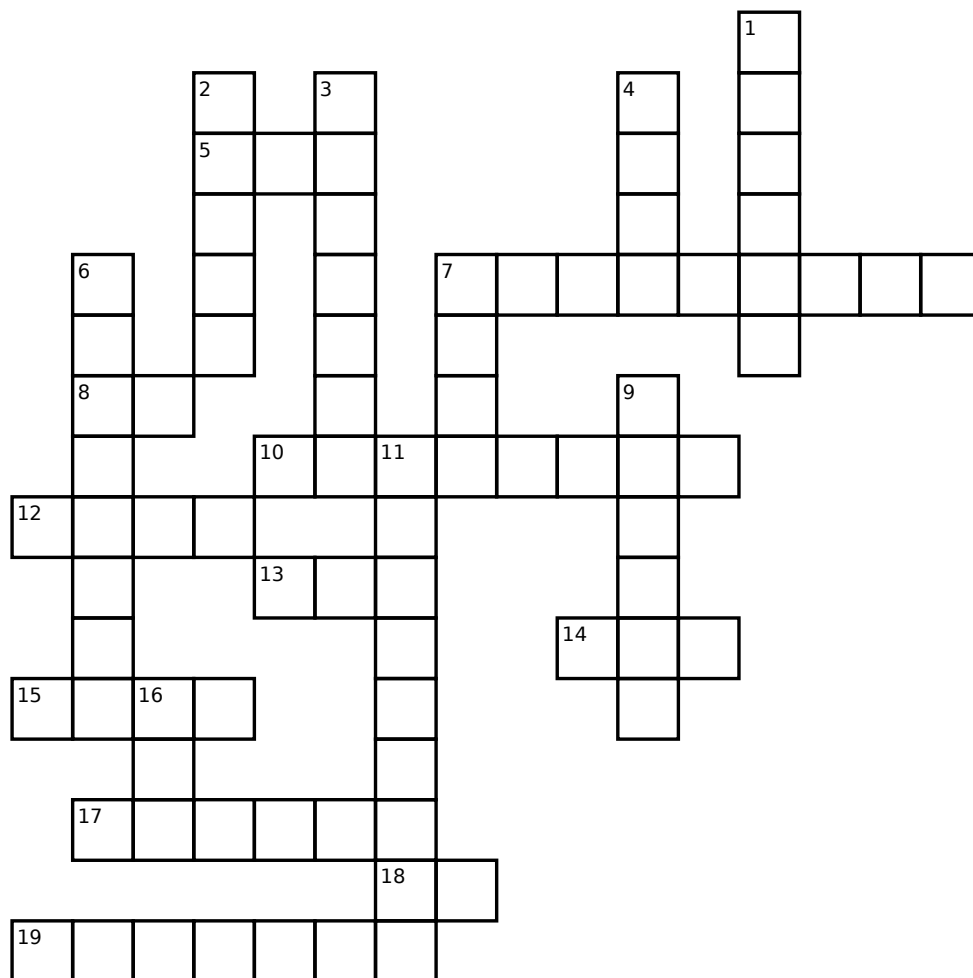
Gre za zabavno, napeto in skrivnostno kriminalno stand-up komika lana Moora, ki je hkrati prvi del serije Dolina Follet. Njen glavni lik je Richard, Anglež srednjih let, ki v dolini reke Loare vodi penzion in živi popolnoma dolgočasno življenje, kar mu je čisto všeč. Življenje pa se mu počasi obrne, ko nekega dne izgine eden izmed gostov, ki za seboj pusti krvav odtis dlani. A to bi Richard še nekako preživel, ko pa je umorjena še Ava Gardner, njegova priljubljena kokoš, se takoj pusti prepričati v preiskavo izginotja.

Roman priporočamo bralcem Richarda Osmana in njegovega Četrtekovega kluba za umore in Moža, ki je umrl dvakrat.

Toliko za to številko Suhorobarja! Na branje do naslednjič, do takrat pa, saj veste: radi in lepo se imejte!

Aprilska križanka

Nežka Klavžar, Knjižnica Miklova hiša

NAVPIČNO

1. ozek dolg prostor
2. kdor se ukvarja z lovom
3. žival z mnogimi nogami
4. izpuhtela voda
6. fant
7. nebesna modrina
9. zdravilna rastlina z naših polj
11. plesalke s palico
16. starorimski pozdrav

VODORAVNO

5. žoga izven igrišča
7. knjižna junakinja Pika ...
8. Aljaž Vesel
10. kraj v sodraški občini
12. piškot
13. vodna žitarica
14. roman Pomladni ...
15. častitljiv mož
17. nasprotje desnosti
18. Koper
19. pirhi

Kakšen je tvoj pogled na Sodraško dolino skozi fotografski objektiv

V uredništvu bomo veseli tvojih foto prispevkov. Tematika je poljubna, zaželena je le **visoka ločljivost fotografij**, saj nikoli ne veš, morda se ravno tvoja znajde na naslednji naslovnici.

Fotografije zbiramo na suhorobar@sodrazica.si, kjer smo ti tudi na voljo če imaš kakšno vprašanje. Zdej pa veselo na delo!

REŠITVE FEBRUARSKE KRIŽANKE:

NAVPIČNO: Cavazza, Napoleon, liska, oder, televizija, aneks, oko, pingvin, kava

VODORAVNO: čas, potres, hvala, Prešernov dan, žganec, odreda, Plečnik, oskar, satirik, VVZ, Zapotok, IP

Vampijada v Sodražici

27. april 2023

s pričetkom ob 9. uri

Turistično društvo Sodražica v sodelovanju z Občino Sodražica vabi na **VAMPIJADO**.

V primeru slabega vremena bo prireditev v soboto, 29. aprila 2023.

www.td-sodrazica.si

OBČINA SODRAŽICA

Na tekmovanje v kuhanju govejih vampov se lahko prijavijo ekipe, ki jih sestavljajo **maksimalno 3 člani**. Najboljše ekipe bodo nagrajene. Pravila tekmovanja in prijavnice so objavljene na spletni strani www.td-sodrazica.si in www.sodrazica.si.

Izpolnjeno prijavnico posredujete na td.sodrazica@gmail.com najkasneje do **20. aprila 2023**. Dodatne informacije dobite na tel. št. 01/ 83 66 075 ali 051 617 727.

*Poskusite skuhati najboljše vampe in povabite svoje navijače na kulinarčno zabavo.
LEPO POVABLJENI NA VAMPIJADO, SAJ BO POSKRBLJENO TUDI ZA ZABAVO!*

microera

Microera Jože Šilc s.p.

Hrovača 14A - 1310 Ribnica - trgovski center SPAR

☎ 01 837 31 16

☎ 051 358 762

✉ info@microera.si

www.microera.si

- vsi paketi NAJ že za 7,99 €/mesec
- paketi NEO po enotni ceni že za 28 €/mesec

* več na www.telekom.si

PON - PET
SOBOTA

DELOVNI ČAS

8.30 - 11.30 in 14.00 - 17.00

8.30 - 11.30

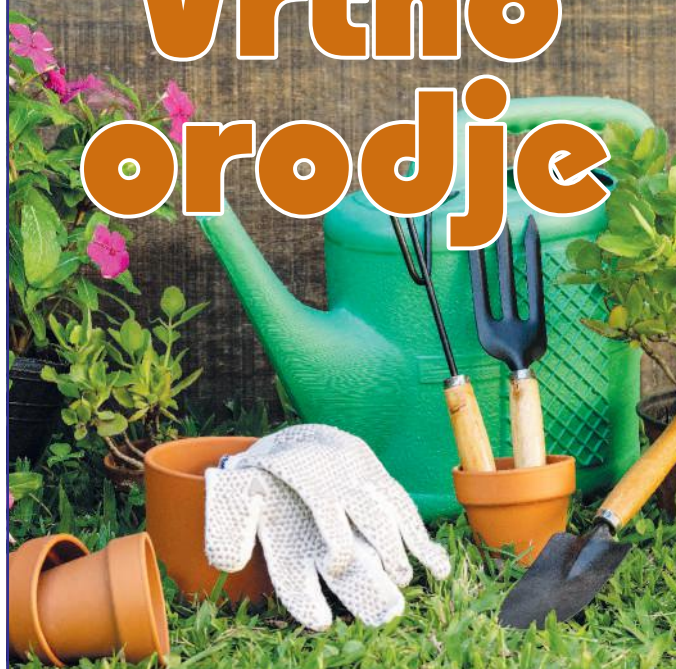

Telekom Slovenije

MEGADOM

URESNIČI IDEJE CENEJE!

Vrtno orodje

MEGADOM RIBNICA • 01/835 1 640 • www.megadom.si •

NLB Poslovni paket Celoviti

Svojih financ se lotite
kot svojega posla:
celovito.

0€

pol leta za
nove stranke

NLB Poslovni paket Celoviti vključuje najširši nabor sodobnih bančnih storitev, ki jih potrebujete pri vsakodnevem poslovanju, kjerkoli in kadarkoli. Več na nlb.si/poslovni-paketi

NLB

TUCSON

Zmagovalec velikega
primerjalnega testa!

5^{letna} Garancije
brez omejitve kilometrov

8^{letna} Garancije
na baterijo

Povprečna poraba goriva: 1,383 – 7,816 l/100 km, emisije CO₂: 31,40 – 177,68 g/km.

Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k težjemu povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2.5} ter dušikovih oksidov. Slike so simbolične. Akcija velja do razprodaje zaloga. Več informacij vezanih na akcijo ponudbo je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. Pogoji garancije in podatki o specifični porabi goriva in emisijah CO₂ so na voljo na www.hyundai.si. Kupci ste v raziskavi QUDAL (Quality meDAL) terenskim vozilom Hyundai podlili priznanje Najvišja raven kakovosti in slovenskem trgu. Vir: <https://www.qudal.com/SLOVENIA-653YP18>. Najboljši SUV srednjega razreda v velikem primerjalnem testu Prima. Rezultati Prima testa: <https://siol.net/avtomoto/testi/primerjava-12-suv-test-je-pokazal-najboljse-foto-591935>.

Avtohiša Zalar d.o.o.

Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče 01 7881 999 031 331 920 prodaja@avtohis-a-zalar.si FB Instagram

KOLENDAR DOGODKOV V SODRAŽICI

Slovesen zaključek bralne značke

20. 4. ob 8.20 in 10.15

telovadnica OŠ Sodražica
(OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica)

Angleška pravljurna urica

20. 4. ob 18. uri

Knjižnica Sodražica
(Knjižnica Miklova hiša)

Otvoritev knjigobežnic

25. 4.

(Knjižnica Miklova hiša)

Izmenjava semen in sadik

22. 4. od 8. ure dalje

tržnica Sodražica
(Društvo ZDRAV.si)

Vampijada – tekmovanje v kuhanju govejih vampov

**27. 4. ob 9. uri oz. v primeru
slabega vremena 29. 4.**

igrišča pri OŠ Sodražica
(Turistično društvo Sodražica,
Občina Sodražica)

25. blagoslov motoristov

27. 4. od 10. do 15. ure

cerkev in frančiškanski samostan
Nova Štifta 3
(Društvo motoristi za motoriste)

Kresovanje

30. 4. od 14. do 3. ure

igrišča pri OŠ Sodražica
(PGD Sodražica)

Pravljurna urica

4. 5. ob 17.30

Knjižnica Sodražica
(Knjižnica Miklova hiša)

Delavnica Samopomoč z roko v roki in naravo

13. 5. od 9. do 16. ure

Slemenska cesta 17, Sodražica
(Društvo ZDRAV.si)

Angleška pravljurna urica

18. 5. ob 18. uri

Knjižnica Sodražica
(Knjižnica Miklova hiša)

Ob 60-letnici vrtca: Športno srečanje treh vrtcev

22. 5. od 9. ure do 11. ure

Športna dvorana Sodražica,
igrišča pri OŠ
(Enota Vrtca pri OŠ dr. Ivana
Prijatelja Sodražica)

Pomladni koncert

23. 5. ob 18. uri

Osnovna šola Sodražica
(Glasbena šola Ribnica)

Ob 60-letnici vrtca: Dan intervencijskih vozil

23. 5. od 9. ure do 11. ure

igrišče pri OŠ
(Enota Vrtca pri OŠ dr. Ivana
Prijatelja Sodražica)

Ob 60-letnici vrtca: Dan odprtih vrat

24. 5. od 9. ure do 11. ure

Enota Vrtca pri OŠ dr. Ivana
Prijatelja Sodražica
(Enota Vrtca pri OŠ dr. Ivana
Prijatelja Sodražica)

Samozdravilne vibracije (Nerina Darman)

24. 5. od 18. ure do 20. ure

Slemenska cesta 17, Sodražica
(Društvo ZDRAV.si)

Pravljurna urica

25. 5. ob 17.30

Knjižnica Sodražica
(Knjižnica Miklova hiša)

Prireditev ob 60-letnici vrtca

25. 5. ob 17. uri

Športna dvorana Sodražica
(Enota Vrtca pri OŠ dr. Ivana
Prijatelja Sodražica)

Gasilska veselica PGD

Vinice - Zapotok

10. 6. ob 18.30

Žaga Lušin, Vinice 2
(PGD Vinice - Zapotok)

Razstava Čar lesa

8. 6.-2. 7.

Telovadnica OŠ Sodražica
(Rokodelska zadruga InSitu,
Občina Sodražica)

Odprtje razstave Čar lesa

13. 6. ob 11. uri

Telovadnica OŠ Sodražica
(Rokodelska zadruga InSitu,
Občina Sodražica)

Valeta - slovesen zaključek šolanja za devetošolce

14. 6. ob 19. uri

Športna dvorana Sodražica
(OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica)

Prireditev ob dnevu državnosti in zaključku šolskega leta

23. 6. ob 8.20 in 10.15

Športna dvorana Sodražica
(OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica)

Maša za domovino

24. 6. ob 19. uri

župnijska cerkev v Sodražici in
park nasproti trga v Sodražici
(Občina Sodražica)

Psoglavski dnevi 2023: Psoglavska noč, Dan športa in Večer na trgu, Tržni dan

30. 6.-2. 7.

Sodražica
(Turistično društvo
Sodražica, Občina
Sodražica in ostali
organizatorji)

Organizatorji si pridržujejo pravico do sprememb.

